Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

.....II Oost-Azië: kaarten, plattegronden en topografische tekeningen, 1590-1860 / II East Asia: maps, plans and topographical drawings, 1590-1860

.....Kanton-Peking, Fuzhou-Peking / Canton-Beijing, Fuzhou-Beijing

172. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Vertreck van Batavia.
Departure from Batavia.

172. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
No. 2. Aldus arriveerden voor Poele Aour, volgens nevensgaende peijlingh.
No. 2. Thus we arrived off Pulau Aur, in accordance with the adjacent compass bearing.

173. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Aldus vertoont de stadt off forteresse Minjaceen.
Thus presents itself the town or fort of Meihuazhen.

173. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Dus vertoonde de Audientie van den Ambassad:r / by den velth:r tZiang povi.
Thus the Ambassador was received in Audience / by the general Zhang Chaolin.

174. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
[Aldus vertoont de voorstadt van Hocksieu, genaempt Lamthay, wanneer men op koxins bergh is].
[Thus presents itself the outer town of Fuzhou, called Mawei, when seen from Xinmin Hill].

174. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
[Aldus vertoont sich de stadt Hocksieu op de bergh].
[Thus presents itself the city of Fuzhou when seen from the mountain].

175. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Aldus was de Intreede van den Ambassad:r in het voorhoff van den koninck Singlamongh.
Thus was the Arrival of the Ambassador at the forecourt of King Geng Jimao's palace.

176. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Aldus verthoont Sich de Audientie / Bij den Conink Singlamongh.
Thus was the scene of our reception in Audience / By King Geng Jimao.

176. . . P:r van Doornik, [1666-1668] :
Aldus weirden de keijserlijcke Schenkagien gevisiteert in / het Hoff van den koninck Singlamongh.
Thus the Gifts for the Emperor were inspected at / the Court of King Geng Jimao.

177. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
T Afscheijt van D ambassadr na Peckin aan De Brugh Hongsankio / gelegen [...] mijlen buijten Hocsieuw.
The Ambassador leaving for Beijing from The Bridge at Chenguangcun / situated [...] miles outside Fuzhou.

177. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Jempingfoe.
Nanping.

177. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Jempingfoe.
Nanping.

178. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Kienningfoe.
Jian'ou.

178. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Pouching.
Pucheng.

179. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Khitsieufoe.
Quezhou.

179. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Lankij.
Lanxi.

180. . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Hanghcheeuw.
Hangzhou.

181. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
T Inrijden van den ambassad:r in de keijserlijke hooftstadt Peckin.
The ambassador's Entry in the imperial capital Beijing.

Deel 2.5 / Part 2.5

181. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Het keijsers Hof in Peckin.
The imperial Court in Beijing.

182. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
T' Keijserlijk Banquet in Peckin.
The Imperial Banquet in Beijing.

182. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
T' Uijtrijden van den ambassad:r en Gevolgh uijt Peckin.
The ambassador and his Retinue leaving Beijing.

183. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Het Clooster Guchan op een hooge bergh / genaempt [...].
The Gushan Monastery on a high mountain / called [...].

183. . . . [Pieter van Doornik, 1666-1668] :
Het Clooster Guchan van buijten.
The Gushan Monastery seen from the exterior.

184...Zuid- en oostkust van China / South and east coasts of China

184-185 I.N., 1658 :
[Kaart van het noordelijk deel van de Zuid-Chinese Zee].
[Chart of the northern part of the South China Sea].

186. . . . [Anoniem / Anonymous, 1620-1630] :
[Kaart van de zuidoostkust van China tussen Macao en Amoy].
[Chart of the south-east coast of China from Macau to Xiamen].

186. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van de zuidoostkust van China ten oosten van Macao].
[Chart of the south-east coast of China east of Macau].

187. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van de zuidoostkust van China tussen Macao en Shantou].
[Chart of the south-east coast of China from Macau to Shantou].

188. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Haerlems baij, ofte Pingeijson.
Haarlem Bay, or Pinghai Bay.
De baij van Tinhay. / ofte Groenings Baij.
Tianhougong Bay. / or Groningen Bay.

189. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Reyers Bay, ofte Cathy.
Reijersz's Bay, or Xiao.
Wierings bay. ofte Tchinhaijtou.
Wieringen Bay. or 'Tchinhaijtou'.

190. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Afteeckeninghe, van de custe / China. / Beginnende van 't Eijlandt Lame, tot de Storm Baij, Noordtwaerts.
Depiction, of the coast / of China. / Beginning from Lantau Island, Northward, to Shanxiazhen Bay.

190. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Pascaert van de rivier / Cincheo. / Beginnende van Texelsbaij,
tot de klippenbaij, Noordtwaerts op.
Chart of / Xiamen Bay. / Beginning from Jiangjun Bay, Northward,
to Meizhou Bay.

191. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China met de Baai van Amoy en de Pescadores].
[Chart of a part of the south-east coast of China with Xiamen Bay and the Pescadores].

192. . . . Jan Prs reus, [1623] :
[Affteyckeninghe vande ghelegentheyt vant eyland Lamoo: Aende cust van China gheleghen].
[Depiction of the situation of the island of Nan'ao: located On the coast of China].

193. . . . Jan Prs Reus, [1623] :
[Affteyckeninghe vande bahie van Hautansauw gheleghen tusschen Lamoo ende de Riviere van Cincheo opde custe van China].
[Depiction of the Dongshan Bay located between Nan'ao and Amaoy Bay on the coast of China].

193. . . . Jan Pietersz Reus, [1623] :
[Affteyckeninghe vande Riviere van Cincheo Aende custe van China].
[Depiction of Amoy Bay On the coast of China].

Atlas Maior
nationaal archief
Universiteit Utrecht
KNAG

194. . . . [Michiel Gerritsz Boos], 1668 :
[Kaart van de baai van Amoy].
[Chart of Xiamen Bay].

194. . . . John Thornton, 1699 :
[Kaart van de baai van Amoy].
[Chart of Xiamen Bay].

195. . . . Joan Willemsz Blaeu, [1645-1655] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China met de baai van Amoy].
[Chart of a part of the south-east coast of China with Xiamen Bay].

196. . . . [Michiel Gerritsz Boos], 1668 :
[Kaart van de baai van Quanzhou].
[Chart of Quanzhou Bay].

196. . . . [Anoniem / Anonymous, 1660-1680] :
De Stad Hockzieuw / en de stad Nanta.
The City of Fuzhou / and the city of Nanyu.

197. . . . [Michiel Gerritsz Boos, 1663] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China met de baai van Fuzhou].
[Chart of a part of the south-east coast of China with Fuzhou Bay].

198-199 [Jan Hendrisz Tim, toegeschreven / attributed], 1662 :
Reede en haven, voor de Hocksiuwse Rivier [...].
Roadstead and anchorage, at the River of Fuzhou [...].

200 . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en de Zhoushan-eilanden].
[Chart of a part of the south-east coast of China from the Island of Haitan to the Zhoushan Islands].

201. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en de 'Rivier Swadia'].
[Chart of a part of the south-east coast of China from the Island of Haitan to Shacheng Gang].

202 . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen de 'Rivier Swadia' en de Zhoushan-eilanden].
[Chart of a part of the south-east coast of China from Shacheng Gang to the Zhoushan Islands].

203 . . . Cornelis Vischbee, 1667 :
Ontwerp van de Rievier / voor Hangcheu [...].
Drawing of the River / at Hangzhou [...].

Fuzhou-Peking (Fuzhou-Beijing). Naast Joan Nieuhofs beeldverslag bestaat er nog een tweede, minder bekende serie handschriftafbeeldingen van een Nederlandse gezantschapreis naar het hof in Peking. Het betreft een bescheiden reeks van in totaal 22 O.I. inkttekeningen gemaakt tijdens de derde ambassade van de Hoge Regering in 1666-1668 onder leiding van Pieter van Hoorn, raad extraordinair van Indië en vader van de latere gouverneur-generaal Joan van Hoorn (1704-1709), die zich nu bevindt in de collectie van de Stichting Atlas Van Stolk te Rotterdam. De tekenaar is Pieter van Doornik, een van de zes adelborsten die met de missie meegingen; voor het overige is over hem echter nauwelijks iets bekend. Zijn afbeeldingen dienden later mede als voorbeeld voor de gravures in het gedrukte verslag van de reis, dat in 1670 in uitvoerige bewerking verscheen in Olfert Dappers grote China-uitgave *Gedenkwaerdig Bedryf Der Nederlandsche Oost-Indische Maetschappye, op de Kuste en in het Keizerrijk van Taising of Sina, onder de deeltitel Het Derde Gezandschap Aen Konchy, Tartarsche Keizer van Sina en Oost-Tartarye: onder beleit van zijne Ed. Pieter van Hoorn*.

Het verloop van deze derde, in wezen ook weer mislukte hofreis (zie het inleidende hoofdstuk) was al even traag en omslachtig als die van Pieter de Goyer en Jacob Keyzer ruim tien jaar eerder. Deels was dit een gevolg van de Nederlandse opzet om het keizerrijk niet zoals vanouds voorgeschreven via Kanton te bereizen, maar om toegang te verzoeken door tussenkomst van de 'onderkoning' of militair gouverneur van de zuidoostelijke provincie Fujian. Deze machtige vertegenwoordiger van het Mantsjoe-bewind zetelde in Fuzhou (Foetsjou), de hoofdplaats en tevens voornaamste haven van deze regio, vanwaar de reis naar Peking dan ook zou moeten beginnen. Dit afwijken van de gebruikelijke weg riep bij de Chinese autoriteiten veel wantrouwen op en was er zeker mede oorzaak van dat het na aankomst van het gezantschap in Fuzhou in de eerste week van augustus 1666 nog bijna een half jaar duurde, tot 20 januari 1667, voordat uit Peking definitief toestemming was verkregen voor de voortzetting van de reis. De route die Van Hoorn uiteindelijk kreeg voorgeschreven, voerde karakteristiek genoeg niet langs de kust naar de monding van de Jangtsekiang, waar men dan in het Keizerskanaal zou kunnen komen, maar geheel door het binnenland. Vanaf Fuzhou werden de Nederlanders eerst in westelijke richting over de Min-rivier tot Nanping gebracht en vandaar vervolgens noordwaarts langs Jian'ou en Pucheng naar de Fengling-pas in het Xianxia-gebergte, die de grens met de provincie Zhejiang (Tsjekiang) markeert. Daarna ging het via de Fuchun Jiang langs Quzhou en Lanxi naar de privinciehoofdstad en haven Hangzhou, vanwaar het gezelschap verder kon reizen over de oostelijke arm van het Keizerskanaal. Om het Taimeer heen langs Zuzhou, Wuxi en Chanhzhou bereikte men ten slotte alsnog de benedenloop van de Jangtsekiang, waarna vanaf Yangzhou de 'gewone' route over het Keizerskanaal langs Jining, Linqing en Tianjin naar Peking leidde. De aankomst in de hofstad was op 20 juni 1667, vijf maanden na het vertrek uit Fuzhou, waarmee de tocht precies een maand langer had geduurd dan die van Nieuhof en zijn metgezellen in 1656!

De 22 bewaard gebleven tekeningen van Pieter van Doornik zijn hierna compleet gereproduceerd op de bladen 172-183. Voor zover ze betrekking hebben op de reis door China tonen ze uitsluitend enkele halteplaatsen op het eerste deel van de route, tussen Nanping en Hangzhou, en op het verblijf in Peking. Of Van Doornik indertijd ook op de overige trajecten heeft getekend en wellicht zelfs een volledig beeldverslag heeft samengesteld, is nu niet meer na te gaan; de gegraveerde afbeeldingen in Dappers uitgave geven in elk geval geen aanleiding tot zo'n veronderstelling. De afmetingen genoemd in de bijschriften geven de bladmaten aan; de soms zeer brede marges rondom de voorstellingen zijn in de reproductie in een aantal gevallen weggelaten.

Fuzhou-Peking (Fuzhou-Beijing). As well as Nieuhof's pictorial report there also exists a second, less well known series of manuscript depictions of a Dutch mission to the court in Peking. This is a modest series of in total 22 drawings in black ink made during the third embassy by the High Government in 1666-1668 led by Pieter van Hoorn, councillor extraordinary of the Indies and father of the later governor-general Joan van Hoorn (1704-1709), which is now to be found in the collection of the Atlas Van Stolk Foundation in Rotterdam. The artist was Pieter van Doornik, one of the six midshipmen who went with the mission – apart from this scarcely anything is known about him, however. Later his pictures served as models for the engravings in the lenghty printed account of the journey which in 1670 appeared in Olfert Dapper's large publication on China entitled (in translation) *Memorable Enterprise of the Netherlands East-India Company on the Coast and in the Empire of Taising or China*, with the subtitle *The Third Mission to Konchy, Tartar Emperor of China and East Tartary: led by the Hon. Pieter van Hoorn*.

The course of this third, in essence also failed, court journey (see the Introduction) was just as slow and laborious as the one made by Pieter de Goyer and Jacob Keyzer a good ten years earlier. Partly this was a consequence of the Dutch scheme not to travel into the empire via Canton as prescribed but to request access with the mediation of the 'viceroy' or military governor of the south-eastern province of Fujian. This powerful Manchu official had his seat in Fuzhou, the capital and also main port of this region, from where the journey to Peking would then have to begin. This deviation from the customary way aroused much suspicion among the Chinese authorities, and was certainly also the reason that, after the mission arrived in Fuzhou in the first week of August 1666, it took almost half a year, until 20 January 1667, before definite permission was obtained from Peking to continue the journey. The route that was finally prescribed for Van Hoorn took him, typically enough, not along the coast to the mouth of the Yangtze River, where he could then enter the Imperial Canal, but completely through the interior. From Fuzhou the Dutch were first taken in a westerly direction over the Min River to Nanping, and from there further northwards via Jian'ou and Pucheng to the Fengling Pass in the Xianxia Mountains, which marks the border with the province of Zhejiang. From there the route went via the Fuchun Jiang past Quzhou and Lanxi to the provincial capital and port of Hangzhou, from where the party could travel on over the eastern arm of the Imperial Canal. Around Lake Tai, past Zuzhou, Wuxi and Changzhou, they finally reached the lower course of the Yangtze, after which the 'usual' route took them along the Imperial Canal past Jining, Linqing and Tianjin to Peking. They arrived in the court city on 20 June 1667, five months after leaving Fuzhou, so that the journey had taken exactly one month longer than that of Nieuhof and his companions in 1656!

The 22 extant drawings by Pieter van Doornik have been reproduced here in their entirety on sheets 172-183. To the extent that they refer to the journey through China, they only show several stops on the first part of the route, between Nanping and Hangzhou, and the stay in Peking. We can no longer check whether Van Doornik did drawings on the other sectors and perhaps compiled a complete pictorial account. In any case the engraved depictions in Dapper's publication provide no reason to assume this. The dimensions mentioned in the captions indicate the size of the sheets; the sometimes very broad margins around the images have in a number of cases been omitted in the reproductions.

blad 172 boven / sheet 172 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 1.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Vertreck van Batavia.

Departure from Batavia.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 42 x 53 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured, 42 x 53 cm.

Aldus arriveerdt de Stadt off forteresse Minjacaw

Bijschriften: pag. 175 / Captions: p. 175

Dus verroonde de audientie van den Ambassad.r
bij den vdth.r t Liang pori
1. d' dh vlagh
2. dh ambassad.r
3. de Colocquiu
4. mijn Neer &

blad 172 onder / sheet 172 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 2.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

No. 2. Aldus arriveerden voor Poele Aour, volgens nevensgaende peijlingh.

No. 2. Thus we arrived off Pulau Aur, in accordance with the adjacent compass bearing.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 41,5 x 54 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured, 41.5 x 54 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de letters a t/m c :
Explanations: [below] a key to the letters a to c :

a. Is P.o Timon.
b. P. Pusang.
c. P.o Aour.

De twee inleidende tekeningen in Pieter van Doorniks serie gaan over de uitreis van het gezantschap in 1666. Op blad 172 boven vertrekken de schepen *Vlaerdingen* (vlaggeschip, vooraan), *Alphen*, *Constantia*, *Vergulde Tijger* en *Bleijswijk* op 3 juni van dat jaar van de rede van Batavia. De tekening onder toont een kort oponthoud bij Pulau Aur, Pulau Pusang en Pulau Tioman voor de zuidoostkust van het Maleise Schiereiland, waar op 13 juni werd ververst en scheepsraad gehouden. Deze eilanden dienden indertijd geregeld als rendez-vous voor compagniesschepen op de routes in de Indische Noord.

The two introductory drawings in Pieter van Doornik's series refer to the embassy's departure in 1666. On sheet 172 above the ships *Vlaerdingen* (flagship, in front), *Alphen*, *Constantia*, *Vergulde Tijger* and *Bleijswijk* are setting out on 3 June of that year from the roads of Batavia. The drawing below shows a short stop at Pulau Aur, Pulau Pusang and Pulau Tioman off the south-east coast of the Malay Peninsula, where on 13 June they took on fresh supplies and held a ships' council. At that time these islands regularly served as a rendez-vous for Company ships on the routes through the Indies' North.

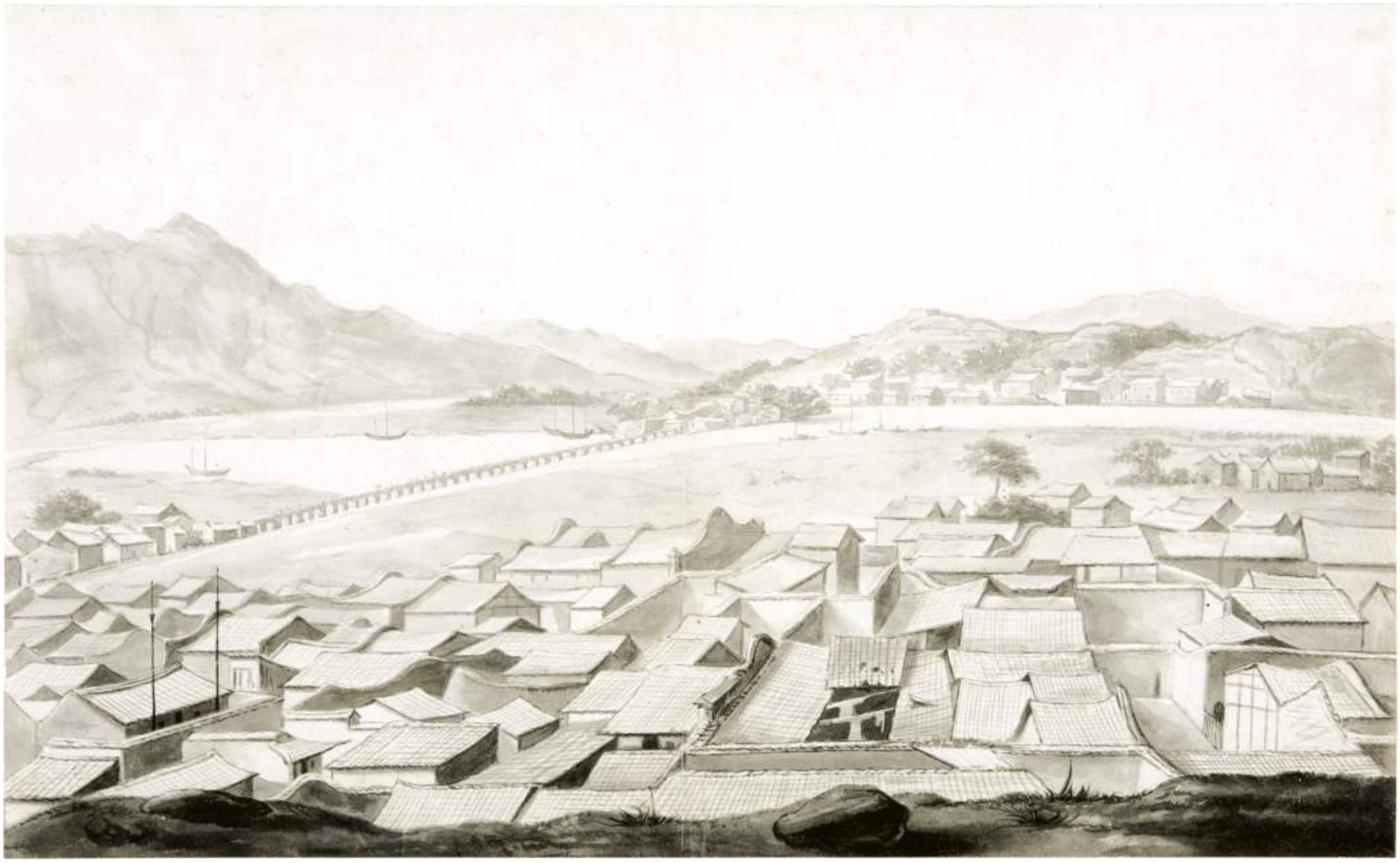

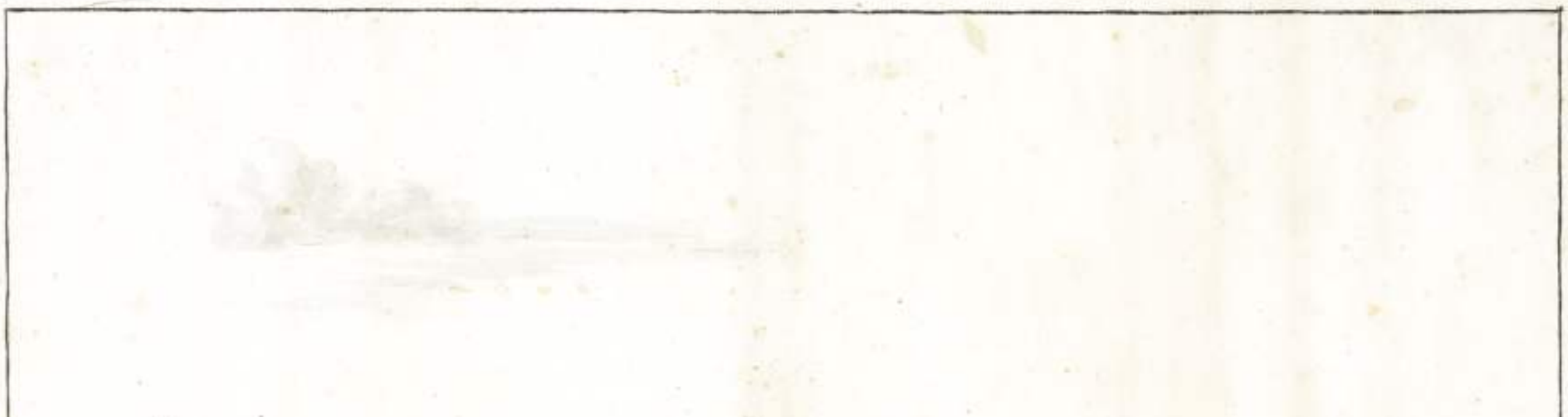

Aldus was de Intreede vanden Ambassad:r in het voorhoff vanden Coninck Singlamongh

blad 173 boven / sheet 173 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 3.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Aldus vertoont de stadt off forteresse Minjaceen.

Thus presents itself the town or fort of Meihuazhen.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd,
41 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured,
41 x 51.5 cm.

De tekening op blad 173 boven laat het fort Meihuanzhen op de gelijknamige kaap aan de zuidzijde van de uitmonding van de Min-rivier zien, dat de toegang vanuit zee tot de stad Fuzhou bewaakte. Onder heeft Pieter van Doornik een van de eerste ceremoniële ontmoetingen van het gezantschap met de autoriteiten in Fuzhou afgebeeld, de audiëntie op 24 augustus 1666 bij de Qing-opperbevelhebber of militair gouverneur in de provincie Fujian, de 'veltheer' Zhang Chaolin. De 'Monsr. Nobel' die in de verklaring onder wordt vermeld, betreft Van Hoorns secunde in het gezantschap, de opperkoopman Constantijn Nobel.

The drawing on sheet 173 above shows the fort of Meihuanzhen on the cape of the same name on the southern side of the mouth of the Min River, which guarded the access to the town of Fuzhou from the sea. Below Pieter van Doornik has depicted one of the mission's first ceremonial meetings with the authorities in Fuzhou, the audience on 24 August 1666 with the military governor or supreme commander in the province of Fujian, the Manchu *veltheer* (general) Zhang Chaolin. The *Monsr. Nobel* who is mentioned in the explanation below is Van Hoorn's deputy in the mission, the senior merchant Constantijn Nobel.

blad 173 onder / sheet 173 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 6.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Dus vertoonde de Audientie van den Ambassad:r. / by den velth:r. tZiang povi.

Thus the Ambassador was received in Audience / by the general Zhang Chaolin.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 41 x 52 cm.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de nummers 1 t/m 4 :
Explanations: [below] a key to the numbers 1 to 4 :

1. Is den velthr.
2. Den ambassadr.
3. De tolcquen.
4. Monsr Nobel etc.

blad 174 boven / sheet 174 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 4.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

[Aldus vertoont de voorstadt van Hocksieu, genaempt Lamthay, wanneer men op koxins bergh is].

[Thus presents itself the outer town of Fuzhou, called Mawei, when seen from Xinmin Hill].

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
25 x 41 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 25 x 41 cm.

blad 174 onder / sheet 174 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 5.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

[Aldus vertoont sich de stadt Hocksieu op de bergh].

[Thus presents itself the city of Fuzhou when seen from the mountain].

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 41 x 52 cm.

De beide tekeningen op blad 174 bieden panorama's over het stedelijke gebied van Fuzhou zoals Pieter van Doornik dit in het najaar van 1666 zag vanaf nabije hoogten. Boven is de voorstad 'Lamthay' (Mawei) weergegeven, tussen de stad zelf en de monding van de Min Jiang, waar zich toentertijd de eerste brug over de rivier bevond; in de tekening is deze duidelijk te herkennen. Onder zien we de eigenlijke stad 'Hocksieu', zoals de Nederlanders Fuzhou noemden. De titels van de tekeningen zijn ontleend aan de beschrijving in de catalogus Atlas Van Stolk no. III; de voorstellingen zijn zelf niet geannoteerd. Blad 175 toont Van Doorniks impressie van de aankomst van het gezantschap in het paleis van de 'onderkoning' van Fujian, Geng Jimao, voor de eerste audiëntie bij de gouverneur, eveneens op 24 augustus 1666.

The two drawings on sheet 174 present panoramas over the urban area of Fuzhou as Pieter van Doornik saw this in the autumn of 1666 from neighbouring heights. Above is the suburb of *Lamthay* (Mawei), between the town itself and the mouth of the Min River, where at that time the first bridge over the river lay; in the drawing this can clearly be recognized. Below we see the actual town of *Hocksieu*, as the Dutch called Fuzhou. The titles of the drawings have been taken from the description in the Atlas Van Stolk catalogue no. III – the depictions themselves are not annotated. Sheet 175 shows Van Doornik's impression of the arrival of the mission in the palace of the 'viceroy' of Fujian, Geng Jimao, for the first audience with the governor, also on 24 August 1666.

blad / sheet 175:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 7.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Aldus was de Intreede van den Ambassad:r. in het voorhoff van den koninck Singlamongh.

Thus was the Arrival of the Ambassador at the forecourt of King Geng Jimao's palace.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41,5 x 52,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
41.5 x 52.5 cm.

176

blad 176 boven / sheet 176 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 8.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Aldus verthoont Sich de Audientie / Bij den Conink Singlamongh.

Thus was the scene of our reception in Audience / By King Geng Jimao.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41,5 x 53 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 41.5 x 53 cm.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de nummers 1 t/m 6 :
Explanations: [below] a key to the numbers 1 to 6 :

1. De konink Singlamong.
2. Den Ambassadeur.
3. D E nobel en gevolg.
4. Twee tolcquen.
5. Drie mandorijns.
6. De Hof dienaars.

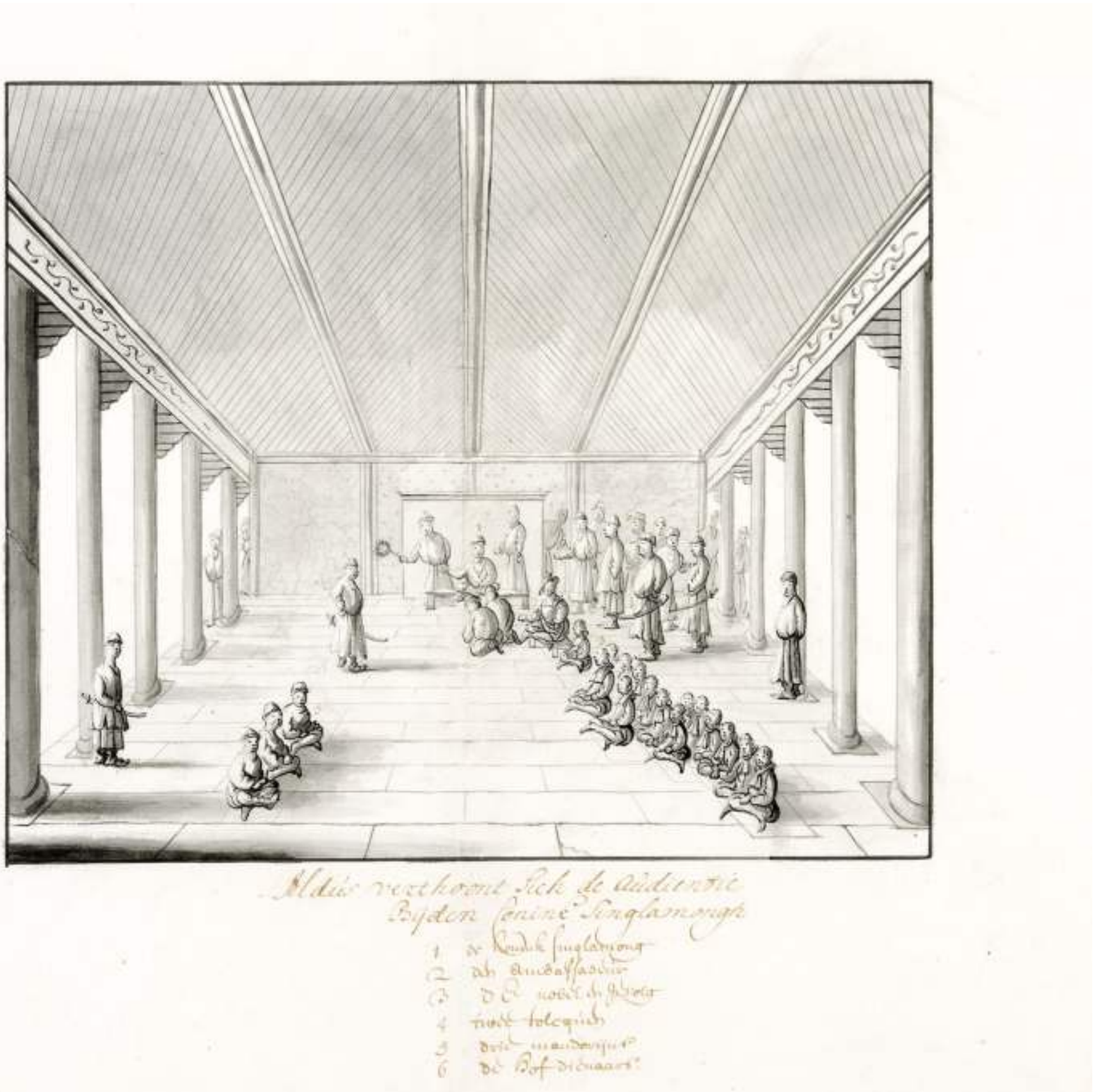

blad 176 onder / sheet 176 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 9.

P:r van Doornik fecit, [1666-1668] :

Aldus weirden de keijserlijcke Schenkagien gevisiteert in / het Hoff van den koninck Singlamongh.

Thus the Gifts for the Emperor were inspected at / the Court of King Geng Jimao.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41,5 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 41.5 x 52 cm.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de nummers 1 t/m 5 :
Explanations: [below] a key to the numbers 1 to 5 :

1. Den Coninck Singlamongh.
2. Den velth:r. povi.
3. Comisssarissen uijt packin.
4. Den ambassad:r.
5. Hocksieuse adel en mandorijns.

De gouverneur of regent van Fujian, in feite een semi-autonome krijgsheer, werd door de Nederlanders steeds als 'koning' of 'onderkoning' aangeduid; zijn naam 'Singlamongh' is in feite een verbastering van een Chinese ambtstitel die zoveel als 'Heer die het Zuiden pacificeert' betekent. De gouverneur in kwestie was Geng Jimao, wiens zoon en opvolger Geng Jinghong zich in 1674 aansloot bij de laatste grote opstand van Ming-aanhangers tegen het Qing-bewind, die van de 'Drie Vazallen' onder aanvoering van Wu Sangui, en uiteindelijk in 1682 ter dood werd gebracht. In de afbeelding op blad 176 boven worden Pieter van Hoorn en zijn gevolg op 24 augustus 1666 door Geng Jimao in audientie ontvangen. Onder, op Pieter van Doorniks enige gesigneerde tekening, worden bij een latere gelegenheid de geschenken van de Hoge Regering voor de keizer geïnspecteerd, in het bijzijn van 'comissarissen uijt packin', hofambtenaren uit Peking.

The Dutch always called the governor or regent of Fujian, in fact a semi-autonomous warlord, a *koning* (king) or *onderkoning* (viceroy); his name as it is given here, *Singlamongh*, is actually a corruption of a Chinese official title that means something like 'Lord who pacifies the South'. The governor in question was Geng Jimao, whose son and successor Geng Jinghong in 1674 joined the last great revolt by Ming supporters against the Qing regime, that of the 'Three Vassals' led by Wu Sangui, and was ultimately executed in 1682. In the picture on sheet 176 above, Pieter van Hoorn and his followers are being received in audience by Geng Jimao on 24 August 1666. Below, on Pieter van Doornik's only signed drawing, on a later occasion the gifts from the High Government for the emperor are being inspected, in the presence of *commissarissen uijt packin*, that is, court officials from Peking.

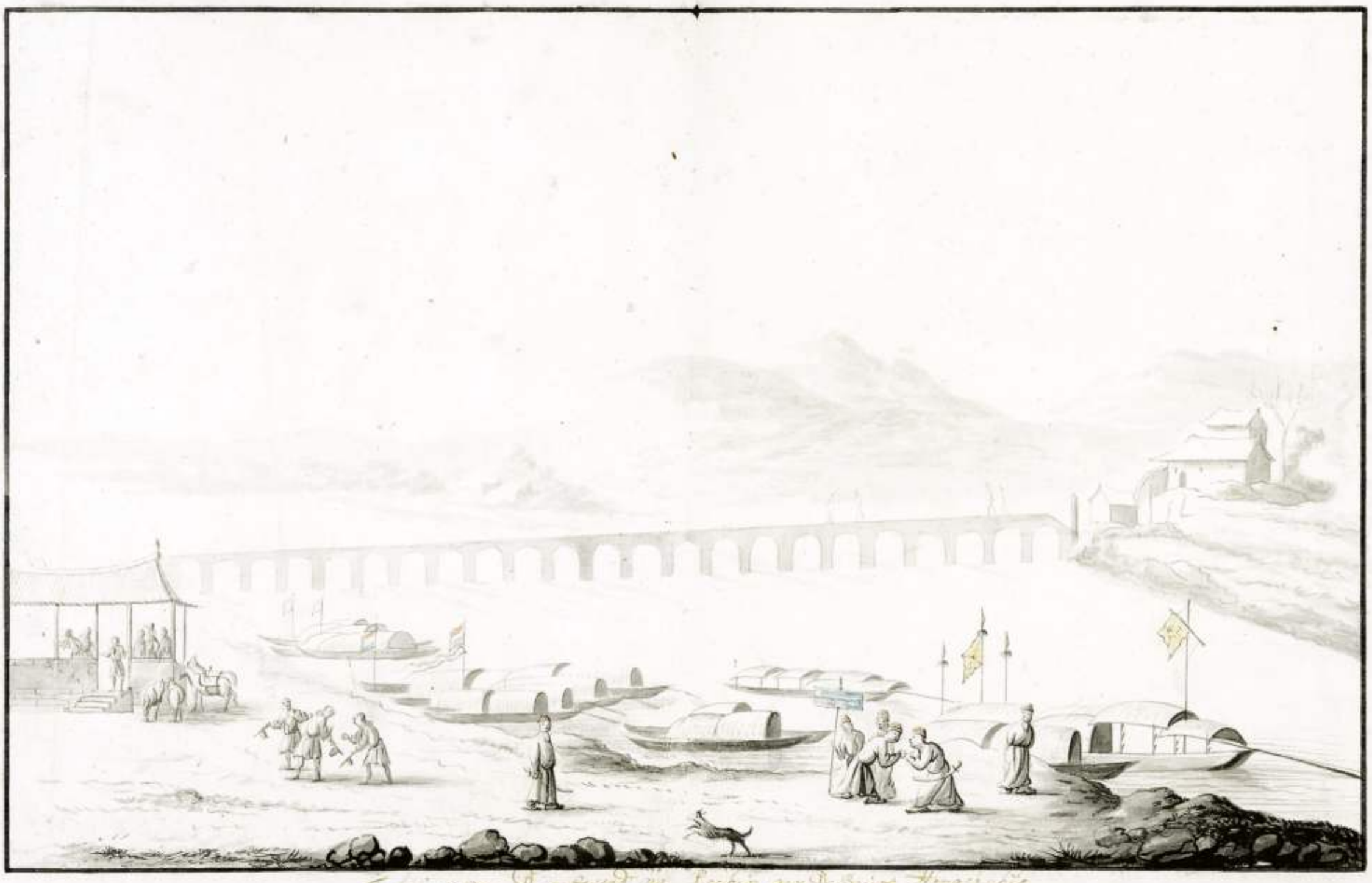

blad 177 boven / sheet 177 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 10.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

T Afscheijt van D ambassadr na Peckin aan De Brugh Hongsankio / gelegen […] mijlen buijten Hocsieuw.

The Ambassador leaving for Beijing from The Bridge at Chenguangcun / situated […] miles outside Fuzhou.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 40,5 x 51 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured, 40.5 x 51 cm.

Op 20 januari 1667 was het dan eindelijk zover dat de gezanten vanuit hun tijdelijke verblijf in de voorstad 'Lamthay' (Mawei) naar het vertrekpunt voor hun tocht bij de brug van 'Hongsankio' (Chenguangcun) konden gaan. Daar werd hun op de 21ste uitgeleide gedaan door een aantal hoge ambtenaren van de gouverneur, die overigens op het laatste ogenblik de totale omvang van het Nederlandse gezelschap beperkten tot 24 man. In zijn tekening op blad 177 boven heeft Pieter van Doornik dit ceremoniële afscheid vastgelegd; vooraan liggen enkele van de vijftig boten klaar die nodig waren om de reizigers met hun bagage en de kostbare geschenken voor de keizer op dit eerste traject stroomopwaarts over de Min Jiang te vervoeren. Een week later, op 28 januari, bereikte het gezelschap de stad Nanping, hemelsbreed ca. 130 kilometer westelijk van Fuzhou en indertijd bij de Nederlanders bekend als 'Jempingfoe' (blad 177 onder).

On 20 January the time had finally come when the emissaries could leave their temporary quarters in the suburb of *Lamthay* (Mawei) for the point of departure on their journey at the bridge of *Hongsankio* (Chengguangcun). There they were seen off on the 21st by some of the governor's high officials who, however, at the last minute restricted the total number of the Dutch party to 24 men. In his drawing on sheet 177 above, Pieter van Doornik has recorded this ceremonial leavetaking; in front there are at the ready several of the fifty boats that were needed to transport the travellers with their baggage and the valuable gifts for the emperor on this first stage upstream along the Min Jiang. One week later, on 28 January, the party reached the town of Nanping, about 130 kilometres west of Fuzhou in a straight line, which at the time was known to the Dutch as *Jempingfoe* (sheet 177 below).

blad 177 onder / sheet 177 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 12.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Jempingfoe.

Nanping.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 41 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured, 41 x 51.5 cm.

blad 178 boven / sheet 178 above:
Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 11.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Kienningfoe.

Jian'ou.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
40 x 51 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 40 x 51 cm.

Vanaf Nanping (ook: Yanping) gingen Van Hoorn en zijn gevolg in noordelijke richting verder langs een zijrivier van de Min Jiang, de Chonyang Xi. Op 1 februari kwam men aan bij de kleine stad Jian'ou, hier 'Kienningfoe' genoemd (blad 178 boven). De meest stroomopwaarts gelegen plaats die men nog per boot kon bereiken was Pucheng, hemelsbreed ongever 150 kilometer van Nanping, waar een te paard vooruitgezonden groep uit het gezantschap op de 10de februari kwartier maakte (blad 178 onder). Na aankomst van de andere Nederlanders met hun geleide en de bagageboten ging het van hier op de 21ste met hulp van een groot aantal dragers verder over land naar de Fengling-pas op de grens met de provincie Zhejiang, waar men op 24 februari doortrok.

From Nanping (also called Yanping), Van Hoorn and his party went on in a northerly direction along a tributary of the Min Jiang, the Chonyang Xi. On 1 February they came to the little town of Jian'ou, here called *Kienningfoe* (sheet 178 above). The place furthest upstream that could be reached by boat was Pucheng, in a straight line about 150 kilometres from Nanping, where a group sent ahead of the mission on horseback took up quarters on 10 February. When the other Dutch with their escort and the baggage boats had arrived, on the 21st with the help of a large number of carriers they went over land to the Fengling Pass on the border with the province of Zhejiang, where they went through on 24 February.

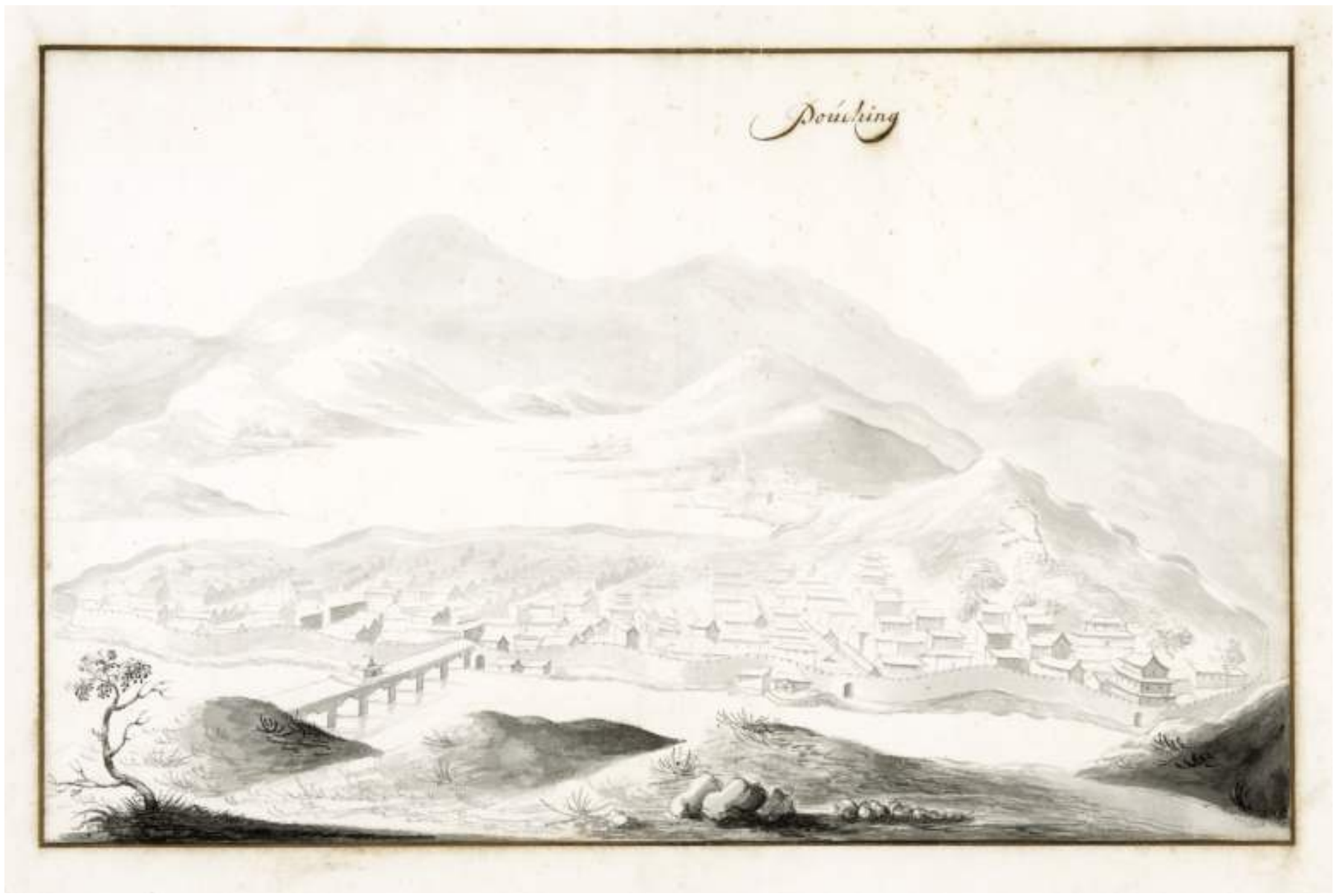

blad 178 onder / sheet 178 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 13.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Pouching.

Pucheng.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
40,5 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
40.5 x 51.5 cm.

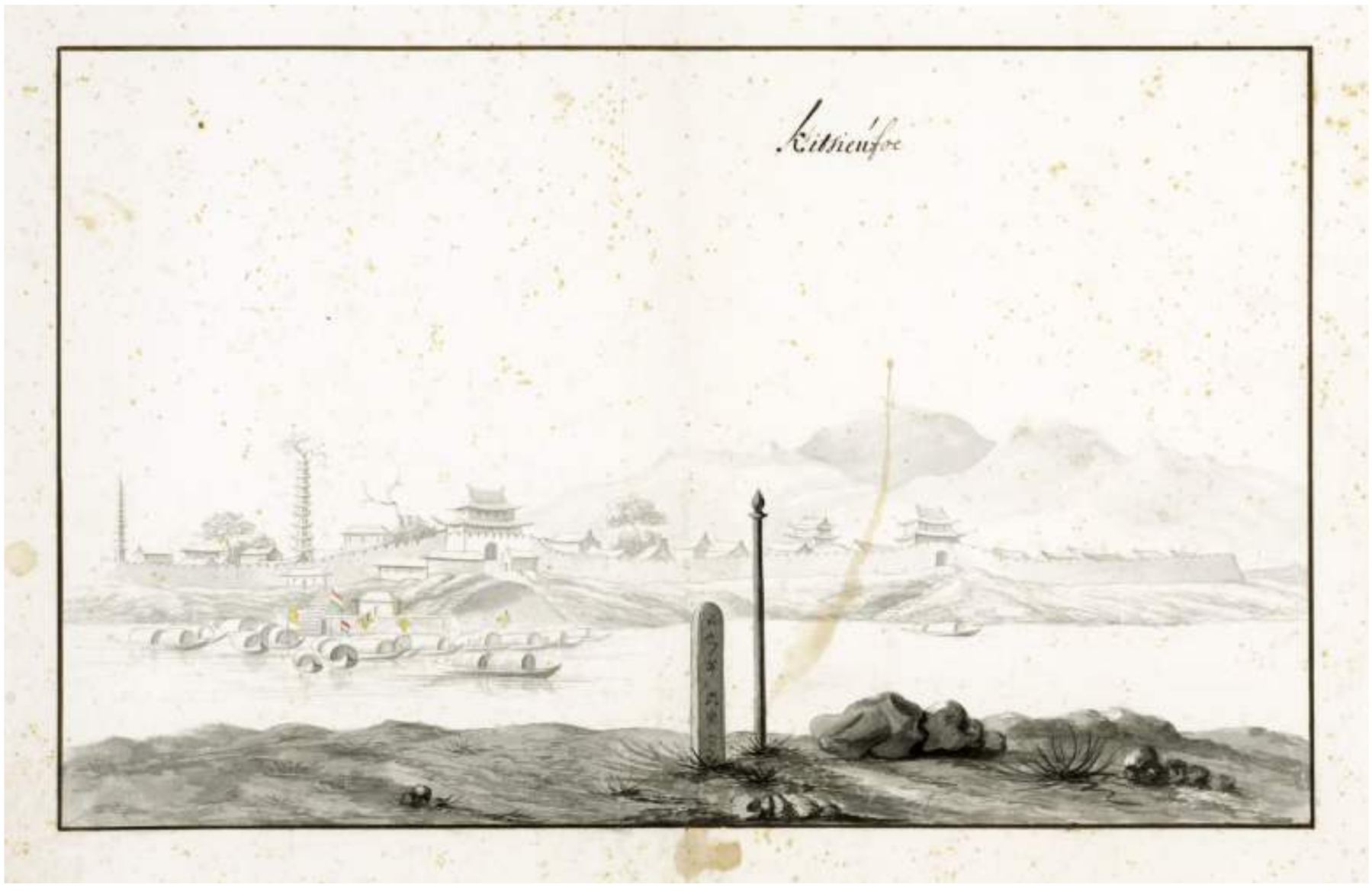

blad 179 boven / sheet 179 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 14.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Khitsieufoe.

Quezhou.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd,
40,5 x 51 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured,
40.5 x 51 cm.

Aan de noordzijde van de pas kwam men op de 25ste bij Xiakou opnieuw bij een bevaarbare rivier, een der bovenlopen van de Fuchun Jiang, die daarna stroomafwaarts tot kort voor de uitmonding in zee gevolgd zou kunnen worden. De eerste grotere stad op de route was daarna Quezhou, dat door Pieter van Doornik in zijn tekening op blad 179 boven wordt aangeduid als 'Khitsieufoe'. De 'barken' van het gezantschap legden hier op 28 februari aan, waarna vervolgens op 2 maart al Lanxi ('Lankij', blad 179 onder) werd bereikt. In deze stad, waarvan Van Doorniks afbeelding door Olfert Dapper in zijn gedrukte verslag overigens foutief is gebruikt als een illustratie van Nanking, was een verblijf van enkele dagen noodzakelijk om alle bagage in grotere rivierboten over te laden. Op 6 maart ging het verder naar de provinciehoofdstad Hangzhou, waar men op de 10de aankwam.

On the northern side of the pass, on the 25th at Xiakou they once more reached a navigable river, one of the upper reaches of the Fuchun Jiang, which could then be followed downstream to a point shortly before it flows into the sea. The first larger town on the route after that was Quezhou, which Pieter van Doornik has indicated as *Khitsieufoe* in his drawing on sheet 179 above. The mission's 'barques' moored here on 28 February, after which they then reached Lanxi (*Lankij*, sheet 179 below) on 2 March. In this town, Van Doornik's depiction of which Olfert Dapper wrongly used as an illustration of Nanking in his printed account, a stay of several days was needed in order to transfer all the baggage into larger river boats. On 6 March they went on toward the provincial capital, Hangzhou, where they arrived on the 10th.

blad 179 onder / sheet 179 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 16.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Lankij.

Lanxi.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
39,5 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
39.5 x 51.5 cm.

blad / sheet 180:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 15.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Hanghcheeuw.

Hangzhou.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
40,5 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
40.5 x 51.5 cm.

In Hangzhou (Hangtsjou) was er opnieuw langer oponthoud, mede in verband met de diverse voorbereidingen voor het vervolg van de reis over het Keizerskanaal. Van Hoorn en zijn gevolg werden hier bovendien ceremonieel ontvangen door de gouverneur van Zhejiang, waarmee eveneens nogal wat tijd gemoeid was. Pieter van Doornik kreeg tijdens deze pauze klaarblijkelijk voldoende gelegenheid om de stad en de naaste omgeving te verkennen, getuige zijn fraaie panorama van Hangzhou op blad 180; zie ter vergelijking de tekening van Cornelis Vischbee op blad 203. Op 19 maart 1667 werd de tocht vervolgd langs de kanaalloop naar de Jangtsekiang aan de oostzijde van het Taimeer, waarna men op 26 april via de bekende route die elf jaar eerder door het eerste gezantschap was afgelegd de Gele Rivier passeerde. Op 20 mei was men in Linqing, op 8 juni in Tianjin, en op de 20ste van die maand kwam dan eindelijk Peking in zicht. Buiten de stad werden de Nederlanders verwelkomd door een hooggeplaatste hoffunctionaris, waarvan de tekening op blad 181 boven een impressie geeft. In vergelijking met de lange wachttijd die ambassade van Keyzer en De Goyer indertijd ten deel viel, verliepen de zaken in de hoofdstad daarna vrij vlot. Al op 25 juni vond de eerste audiëntie bij de jonge keizer plaats, waarbij ook Van Hoorns dertienjarige zoon Joan, die de hele tocht vanaf het begin had meegemaakt, aanwezig mocht zijn. De tekening op blad 181 onder toont het gezantschap op de binnenste hof van het paleis voorafgaand aan hun toelating tot de keizer.

In Hangzhou there was again a long delay, in connection with the various preparations for continuing the journey along the Imperial Canal. Van Hoorn and his party were also ceremonially received by the governor of Zhejiang, which likewise took some time. It seems that Pieter van Doornik had enough time to explore the town and its immediate surroundings, in view of his fine panorama on sheet 180; for a comparison see the drawing by Cornelis Vischbee on sheet 203. On 19 March 1667 they continued the journey along the stretch of the canal to the Yangtze on the eastern side of Lake Tai, after which on 26 April they passed the Yellow River via the familiar route that the first embassy had taken eleven years earlier. On 20 May the mission was in Linqing, on 8 June in Tianjin, and on 20 June Peking finally came into sight. A high court official welcomed the Dutch outside the city, of which scene the drawing on sheet 181 above gives an impression. In comparison with the long wait that Keyzer and De Goyer's embassy had had to endure, matters in the capital went quite smoothly after that. On 25 June they already had a first audience with the young emperor, and Van Hoorn's thirteen-year-old son, who had taken part in the journey from the start, was allowed to be present. The drawing on sheet 181 below shows the mission in the innermost courtyard of the palace prior to their admission to the emperor.

blad 181 boven / sheet 181 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 17.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

T Inrijden van den ambassad:r. in de keijserlijke hooftstadt Peckin.

The ambassador's Entry in the imperial capital Beijing.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
41 x 53 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 41 x 53 cm.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de nummers 1 t/m 6 :
Explanations: [below] a key to the numbers 1 to 6 :

1. Den ambassadeur.
2. Een Sepou of Rijxraat die ons ½ uur buyten de Stadt verwillecomde.
3. Onse Swite te Paart.
4. De karren met schenkagie goederen.
5. Vier Persiaans schenkagie Paerden.
6. De Stadt Peckin.

blad 181 onder / sheet 181 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 18.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Het keijsers Hof in Peckin.

The imperial Court in Beijing.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
39 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 39 x 51.5 cm.

't Intrijden van den Ambassad^r in de Keyserlijke hoofdstadt Peckin

1 Den ambassadeur
2 een Spits of Rijtuigh die met 4 Paarden bespan de
Stadt Vermiddelt
3 met suite te Paart
4 Pedduen met schenkagie Goederen
5 Drie Peerden schenkagie Paarden
6 De Stadt Peckin

Het Keysers Hof in Peckin

182

blad 182 boven / sheet 182 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 19.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

T' Keijserlijk Banquet in Peckin.

The Imperial Banquet in Beijing.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
42 x 52,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
42 x 52.5 cm.

Verklaringen: [onder] een legenda bij de nummers 1 t/m 5 :
Explanations: [below] a key to the numbers 1 to 5 :

1. Den Rijxcancelier of Thatan.
2. Den ambassad:r.
3. D Enobel en ons gevolg.
4. Eenige onderrijxraden.
5. Onse mede gekome mandarijns en tolken.

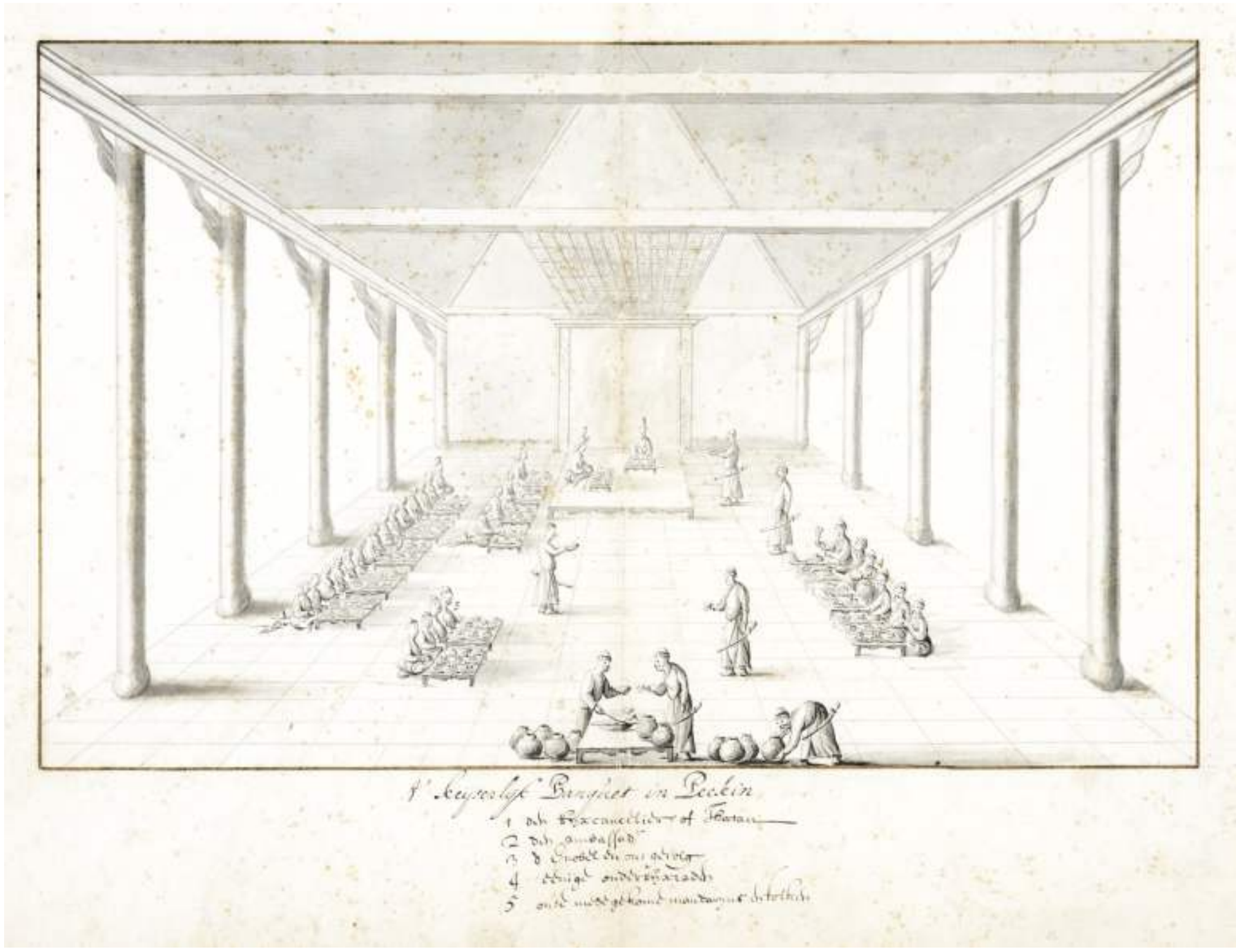
t' keyserlijck Banquet in Peckin
1 den Rijxcancellier of Thatan
2 den ambassad
3 d Enobel en ons gevolg
4 eenige onderrijxraadt
5 onse mede gekome mandarijnen en tolcken

blad 182 onder / sheet 182 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 20.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

T' Uijtrijden van den ambassad:r. en Gevolgh uijt Peckin.

The ambassador and his Retinue leaving Beijing.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, gekleurd,
41 x 51,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, coloured,
41 x 51.5 cm.

Tussen 12 en 20 juli werd het Nederlandse gezantschap driemaal onthaald op een feestmaal in het keizerlijke paleis, waarvan Pieter van Doorniks tekening op blad 182 boven het eerste weergeeft. Nadat ten slotte op de laatstgenoemde datum het officiële, in feite afwijzende keizerlijke antwoord op het verzoek van de Hoge Regering om vrijere toelating van de Compagnie tot de Chinese handel in een verzegelde brief aan gouverneur-generaal Maetsuycker was overhandigd aan Van Hoorn en de tegengeschenken voor de Hoge Regering waren ingeladen, vertrok het gezelschap op 5 augustus 1667 uit Peking voor de terugtocht naar Fuzhou (blad 182 onder). Net als tijdens de eerste missie in 1655-1657 verliep de thuisreis opmerkelijk veel sneller dan de heenreis. Op 5 november was men alweer in Fuzhou, waar intussen ook in de handel weinig resultaat behaald was, waarna Pieter van Hoorn op 17 december met de overige leden van het gezantschap afvoer naar Batavia. De aankomst daar was dankzij de gunstige noordelijke moessonwind slechts drie weken later, op 8 januari 1668.

Between 12 and 20 July the Dutch mission was entertained three times at banquets in the imperial palace, and Pieter van Doorink's drawing on sheet 182 above shows the first of these. After on the latter date the official, in fact negative, imperial reply to the High Government's request for freer access for the Company to trade in China had finally been handed over to Van Hoorn in a sealed letter to Governor-General Maetsuycher, and the return gifts for the High Government had been loaded, on 5 August 1667 the party set out from Peking for the journey back to Fuzhou (sheet 182 below). Just as with the first mission in 1655-1657, the return trip went considerably faster than the journey out. On 5 November they were in Fuzhou again, where in the meantime there had not been much result with the trade, whereupon Pieter van Hoorn and the other members of the mission sailed for Batavia on 17 December. Thanks to a favourable northerly monsoon wind, they arrived there in only three weeks, on 8 January 1668.

blad 183 boven / sheet 183 above:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 21.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Het Clooster Guchan op een hooge bergh / genaempt [...].

The Gushan Monastery on a high mountain / called [...].

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
42 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 42 x 52 cm.

De beide afsluitende tekeningen van Pieter van Doorniks serie op blad 183, van de binnenplaats en het buitenaanzicht van een klooster 'Guchan', komen niet voor als gravures in het boek van Olfert Dapper en zijn daar evenmin beschreven in de tekst. Het gaat hier om de befaamde Yongquan-tempel op de berg Gushan ('Trommelberg'), ca. 10 kilometer ten oosten van het centrum van Fuzhou. Gezien de plaats van deze tekeningen in de serie als geheel, na die van Peking, ligt het voor de hand te veronderstellen dat Pieter van Doornik ze pas na terugkeer in Fuzhou maakte, dus in november of december 1667.

The two concluding drawings in Pieter van Doornik's series on sheet 183, of the inner courtyard and exterior view of a monastery indicated as *Guchan*, do not occur as engravings in Olfert Dapper's book and are also not described in the text there. They relate to the famous Yongquan Temple on the Gushan Mountain ('Drum Mountain'), about 10 kilometres to the east of the centre of Fuzhou. In view of the place of these drawings in the series as a whole, following those of Peking, it is an obvious assumption that Pieter van Doornik only made them after returning to Fuzhou, so in November or December of 1667.

blad 183 onder / sheet 183 below:

Stichting Atlas Van Stolk, III: 2355 no. 22.

[Pieter van Doornik, 1666-1668] :

Het Clooster Guchan van buijten.

The Gushan Monastery seen from the exterior.

O.I. inktttekening met pen en penseel op papier,
41,5 x 52,5 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper,
41.5 x 52.5 cm.

Gez. Cloostr. Stuijgen op de groote brugge te Nanquin

H.t Cloostr. Gezicht van huyten

bladen / sheets 184-185:

Nationaal Archief, 4.VELH 132.

I.N., 1658 :

[Kaart van het noordelijk deel van de Zuid-Chinese Zee].

[Chart of the northern part of the South China Sea].

Schaalstok van 45 Duijtsche Mijlen, vijfthien voor Een Graedt = [ca. 1 : 1.745.200].
Scale-bar of *45 Duijtsche Mijlen, vijfthien voor Een Graedt* = [approximately 1 : 1,745,200].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 73 x 98 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 73 x 98 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De initialen I.N. in de compasroos, die naar het toenmalige gebruik ook te lezen zijn als J.N., wijzen in combinatie met de jaartallen 1658 en 1654 (bij de vermelding van het vergaan van het jacht *Utrecht* bij het Pratas-eiland of Dongsha Dao, zie ook blad 206) op Johannes Nessel als vermoedelijk maker van deze kaart. Nessel was tussen 1650 en 1660 werkzaam als kaartenmaker in Batavia en produceerde in de eerste jaren na 1650 onder meer een groot aantal tekeningen en kaarten gerelateerd aan de definitieve onderwerping van de Molukken door Arnold de Vlaming van Oudshoorn (zie Deel III: *Indische Archipel en Oceanië*).

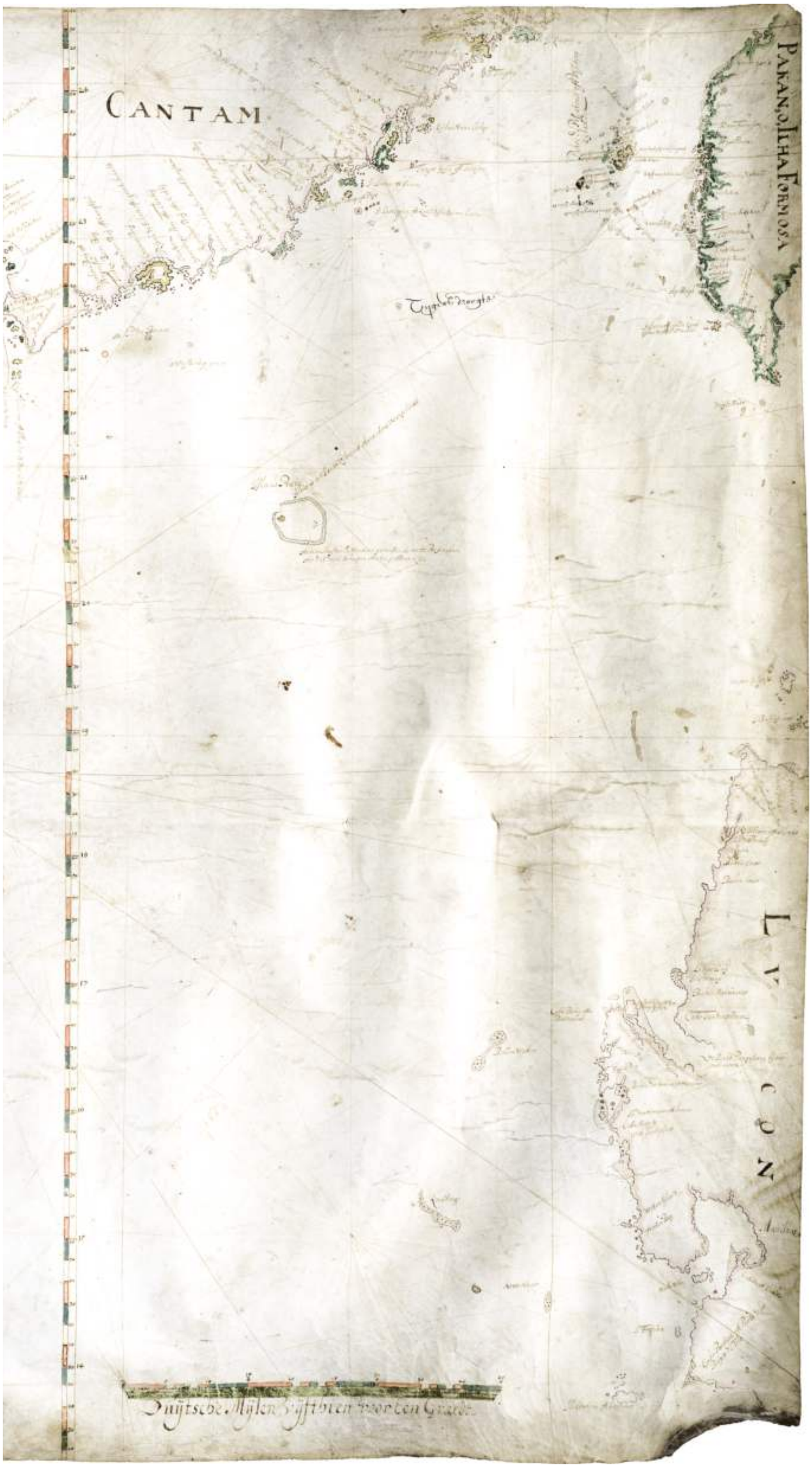

The initials I.N. in the compass rose, which according to the convention of the time can also be read as J.N., in combination with the years 1658 and 1654 (at the mention of the loss of the yacht *Utrecht* at Pratas Island or Dongsha Dao, see also sheet 206), indicate Johannes Nessel as the probable maker of this map. Between 1650 and 1660 Nessel was working as map-maker in Batavia, and in the first years after 1650 among other things produced a large number of drawings and maps in connection with the final conquest of the Moluccas by Arnold de Vlaming van Oudshoorn (see Volume III: *Malay Archipelago and Oceania*).

Zuid- en oostkust van China / South and east coasts of China

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, II-34a, II-34c III, IV, II-36, II-37, II-39 I, II, III).

Kanton-Hangzhou (Guangzhou-Hangzhou). De bladen 184 t/m 203 geven een nagenoeg compleet beeld van de nalatenschap aan authentiek kaart- en beeldmateriaal uit de compagniestijd van de kusten en eilanden van China behorende tot de zuidoostelijke provincies Guangdong, Fujian en Zhejiang, ruwweg tussen Kanton en Hangzhou. Zoals uiteengezet in de inleiding, kreeg de Compagnie hier ondanks meerdere gezantschappen en vlootexpedities nooit voor langere tijd voet aan de grond en bleef men in de korte perioden dat bij gelegenheid wel een provisorische vestiging op het vasteland was toegestaan, met tussenpozen in Fuzhou in de jaren 1662-1681, geheel en al onderworpen aan de bepalingen van de Chinese autoriteiten. De kaarten beginnen op de bladen 184-185 opnieuw met een kleinschalig overzicht van het noordelijk deel van de Zuid-Chinese Zee tot iets ten noorden van Formosa. Daarna zijn t/m blad 199 de grootschaliger kaarten van deze kustregio gereproduceerd, op de bladen 200-203 gevolgd door die van de verder noordwaarts gelegen kusten en eilanden tussen Fuzhou en Hangzhou.

Canton-Hangzhou (Guangzhou-Hangzhou). Sheets 184 to 203 give a practically complete picture of the authentic map and pictorial materials surviving from the time of the Company that show the coasts and islands of China belonging to the south-eastern provinces of Guangdong, Fujian and Zhejiang, that is, roughly between Canton and Hangzhou. As explained in the Introduction, despite several embassies and naval expeditions the Company never gained a foothold here for more than a few years, and in the short periods when on occasion a temporary establishment on the mainland was allowed, with intervals in Fuzhou in the years 1662-1681, it continued to be totally subject to the stipulations of the Chinese authorities. The maps begin on sheets 184-185 once again with a small-scale overview of the northern part of the South China Sea up to a point a little north of Formosa. After that on sheets 186-199 the larger-scale maps of this coastal region are reproduced, then followed on sheets 200-203 by the ones of the coasts and islands located further to the north between Fuzhou and Hangzhou.

blad 186 boven / sheet 186 above:

Badische Landesbibliothek, K478 fols. 48-49.

[Anoniem, 1620-1630] :
[Anonymous, 1620-1630] :

[Kaart van de zuidoostkust van China tussen Macao en Amoy].

[Chart of the south-east coast of China from Macau to Xiamen].

Schaalstok van 10 [Duitse mijlen] = [ca. 1 : 173.600].
Scale-bar of *10* [*Duitse mijlen*] = [approximately 1 : 763,600].

1 kaart : ms op papier, 44 x 91 cm.
1 map : ms on paper, 44 x 91 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De anonieme, vermoedelijk te Batavia gemaakte kaart op blad 186 boven, weer uit de nalatenschap van Artus Gijsels (zie blad 61), dateert waarschijnlijk uit de jaren rondom de mislukte expeditie tegen Macao in 1622 en de vestiging in Taiwan in 1624. Geheel rechts is nog net het schiereiland aan de zuidwestkust van Taiwan te zien waar toen Fort Zeelandia werd gebouwd, maar de versterking zelf is (nog) niet benoemd, evenmin als het tijdelijke fortje op de Pescadores. Op blad 186 onder is in het grootschaliger navigatiekaartje van de kustwateren ten oosten van Macao, uit het zeeatlasje van Johannes Vingboons in de British Library, opnieuw melding gemaakt van het verongelukken van de *Utrecht* bij het Pratas-eiland in 1654. In de nabijheid werden volgens de waarschuwing in het inschrift 'Masten en Anckers gevonden, en is te presumeren dat veel schepen moeten gebleven zijn'. De kaart is hier in de reproductie een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

The anonymous map on sheet 186 above, presumably made in Batavia and again from the estate of Artus Gijsels (see sheet 61), probably dates from the years around the failed expedition against Macau in 1622 and the settlement in Taiwan in 1624. On the far right the peninsula on the south-west coast of Taiwan can just be seen, where then Fort Zeelandia was being built, but the fort itself is not (yet) named, any more than the temporary little fort on the Pescadores. On sheet 186 below, in the larger-scale nagivation chart of the coastal waters to the east of Macau from the sea-atlas of Johannes Vingboons in the British Library, there is once more a mention of the loss of the *Utrecht* at Pratas Island in 1654. According to the warning in the caption, in the vicinity 'Masts and anchors were found, and it can be presumed that many ships were wrecked here'. In the reproduction the map has been turned 90 degrees, with north at the top.

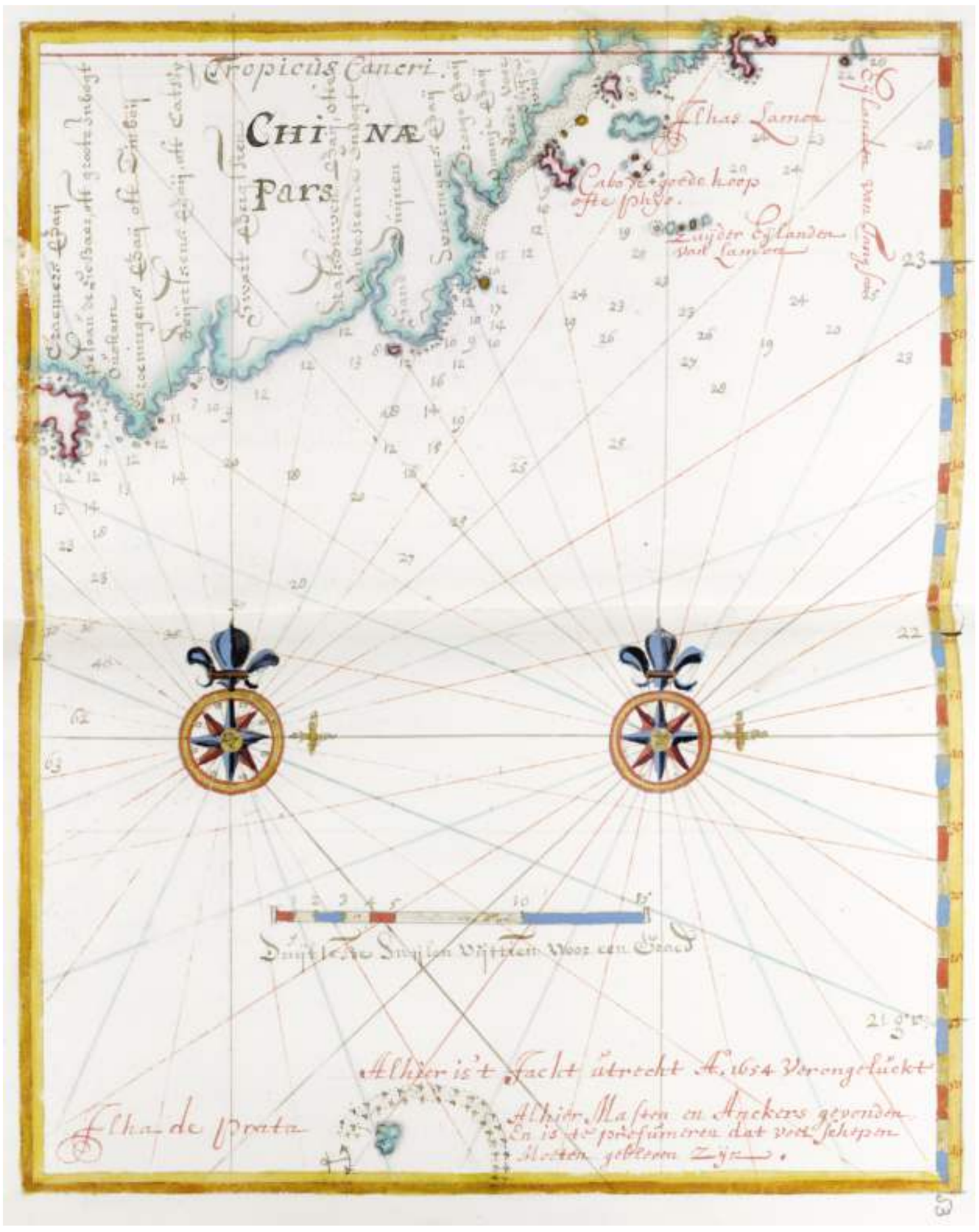

blad / sheet 187:

Maritiem Museum Rotterdam, Atlas 82 kaart / map 4.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van de zuidoostkust van China tussen Macao en Shantou].

[Chart of the south-east coast of China from Macau to Shantou].

Schaalstok van 10 Duytsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 595.600].
Scale-bar of *10 Duytsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 595,600].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 27 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 27 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

De kaart no. 4 uit de zeemansgids van de Indische Noord in de collectie van het Maritiem Museum Rotterdam op blad 187 bedekt ongeveer hetzelfde kustgebied als Vingboons kaartje op blad 186 onder. Beide kaarten dateren uit de jaren zestig van de zeventiende eeuw, maar ook hier valt weer op hoezeer de weergave door Vingboons in zijn navigatie-atlasje in detaillering en nauwkeurigheid achterblijft bij de kaarten die indertijd van informatie uit eerste hand in Batavia werden vervaardigd. Beide kaarten zijn in de reproductie een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

Chart no. 4 from the seaman's guide to the Indies' North in the collection of the Maritime Museum in Rotterdam on sheet 187 covers approximately the same area of coast as Vingboons's little map on sheet 186 below. Both maps date from the 1660s, but here again it is striking to what extent Vingboons's depiction in his navigation atlas is inferior in detail and accuracy to the maps that were being made at that time in Batavia using first-hand information. In reproduction both maps have been turned 90 degrees, with north at the top.

blad 186 onder / sheet 186 below:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 53.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van de zuidoostkust van China ten oosten van Macao].

[Chart of the south-east coast of China east of Macau].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen vijftien voor een Graed = [ca. 1 : 1.792.000].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen vijftien voor een Graed* = [approximately 1 : 1,792,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 16 x 20 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 16 x 20 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

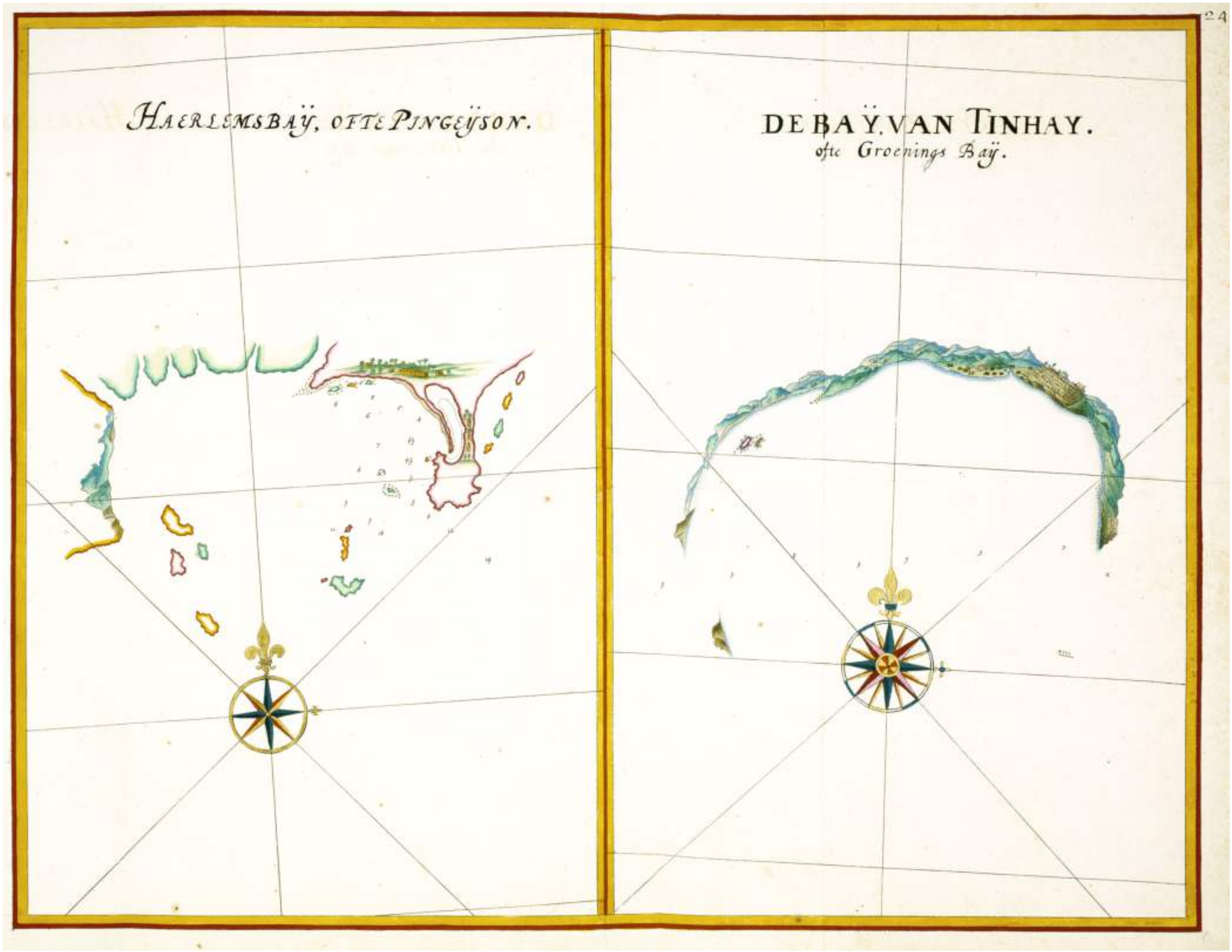

blad / sheet 188:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:22.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Haerlems baij, ofte Pingeijson.

Haarlem Bay, or Pinghai Bay.

De baij van Tinhay. / ofte Groenings Baij.

Tianhougong Bay. / or Groningen Bay.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

2 kaarten : ms op papier, gekleurd, 50,5 x 66 cm.
2 maps : ms on paper, coloured, 50.5 x 66 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Op de bladen 188-189 zijn twee kaartbladen met in totaal vier detailkaarten van baaien langs de zuidoostkust van China gereproduceerd, die omstreeks 1665-1670 door Johannes Vingboons werden getekend voor de grote atlas van Laurens van der Hem, nu in de Nationale Bibliotheek van Oostenrijk. Die op het linker blad betreffen twee baaien ten oosten van het tegenwoordige Hongkong: 'Haerlems baij', waarmee de baai van Pinghai (Pinghai Wan) is bedoeld, en 'Groenings Baij', de veel kleinere baai van Tianhougong aan de zuidpunt van het schiereiland van Tianqian. Het rechter blad toont iets verder oostelijk 'Reyers Bay' (genoemd naar de commandeur van de expeditievloot naar Macao en de Pescadores in 1622), die afgaande op het kaartbeeld herkend kan worden als de Xiao-baai (Xiao Wan), en 'Wierings Bay', vermoedelijk de kleine inham iets ten zuiden van de baai van Haimen. In dit laatste geval heeft Vingboons de oriëntatie echter onjuist aangeduid; het werkelijke noorden is rechts in plaats van boven.

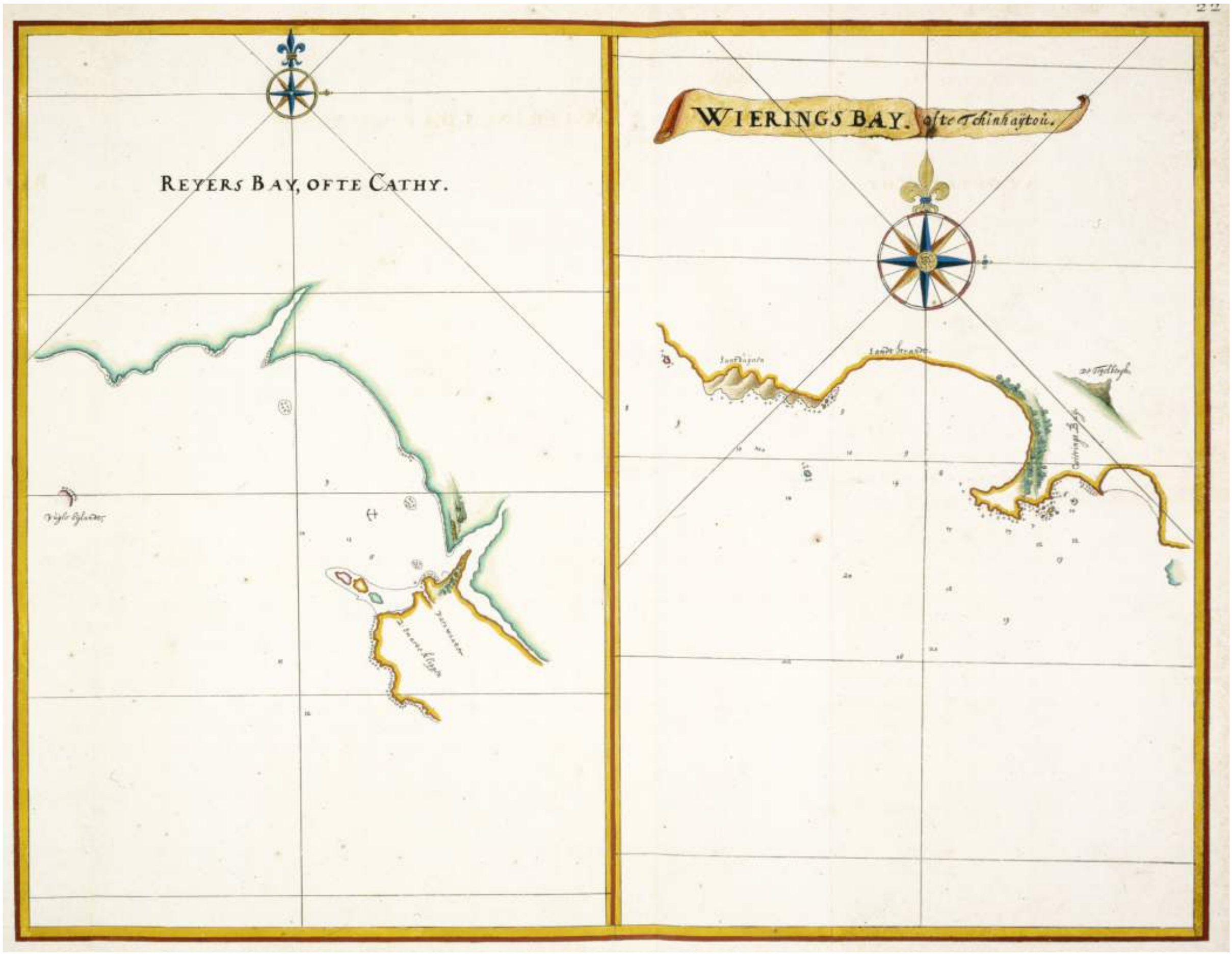

On sheets 188-189 there are reproductions of four detail maps of bays along the south-east coast of China, which were drawn around 1665-1670 by Johannes Vingboons for the large atlas of Laurens van der Hem now in the National Library of Austria. The ones on the left-hand sheet are two bays to the east of the present Hong Kong: *Haerlems baij*, which refers to the bay of Pinghai (Pinghai Wan), and *Groenings Baij*, the much smaller bay of Tianhougong on the southern point of the peninsula of Tianqian. The right-hand sheet shows a little further to the east *Reyers Bay* (named after the commander of the expeditionary fleet to Macau and the Pescadores in 1622), which judging from the map image can be identified as the Xiao Bay (Xiao Wan), and *Wierings Bay*, presumably the small inlet to the south of the bay of Haimen. In the latter case, however, Vingboons has indicated the orientation wrongly – in fact north is on the right instead of at the top.

blad / sheet 189:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:22.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Reyers Bay, ofte Cathy.

Reijersz's Bay, or Xiao.

Wierings bay. ofte Tchinhaijtou.

Wieringen Bay. or 'Tchinhaijtou'.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

2 kaarten : ms op papier, gekleurd, 50,5 x 65,5 cm.
2 maps : ms on paper, coloured, 50.6 x 65.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven [rechts].
Orientation: north is up [right].

AFTEECKENINGHE VANDE CVSTE
CHINA.
Beginnende van 't Eylandt Lame, tot de Storm Baij Noordtwaerts.
TROPICVS
CANCRI.

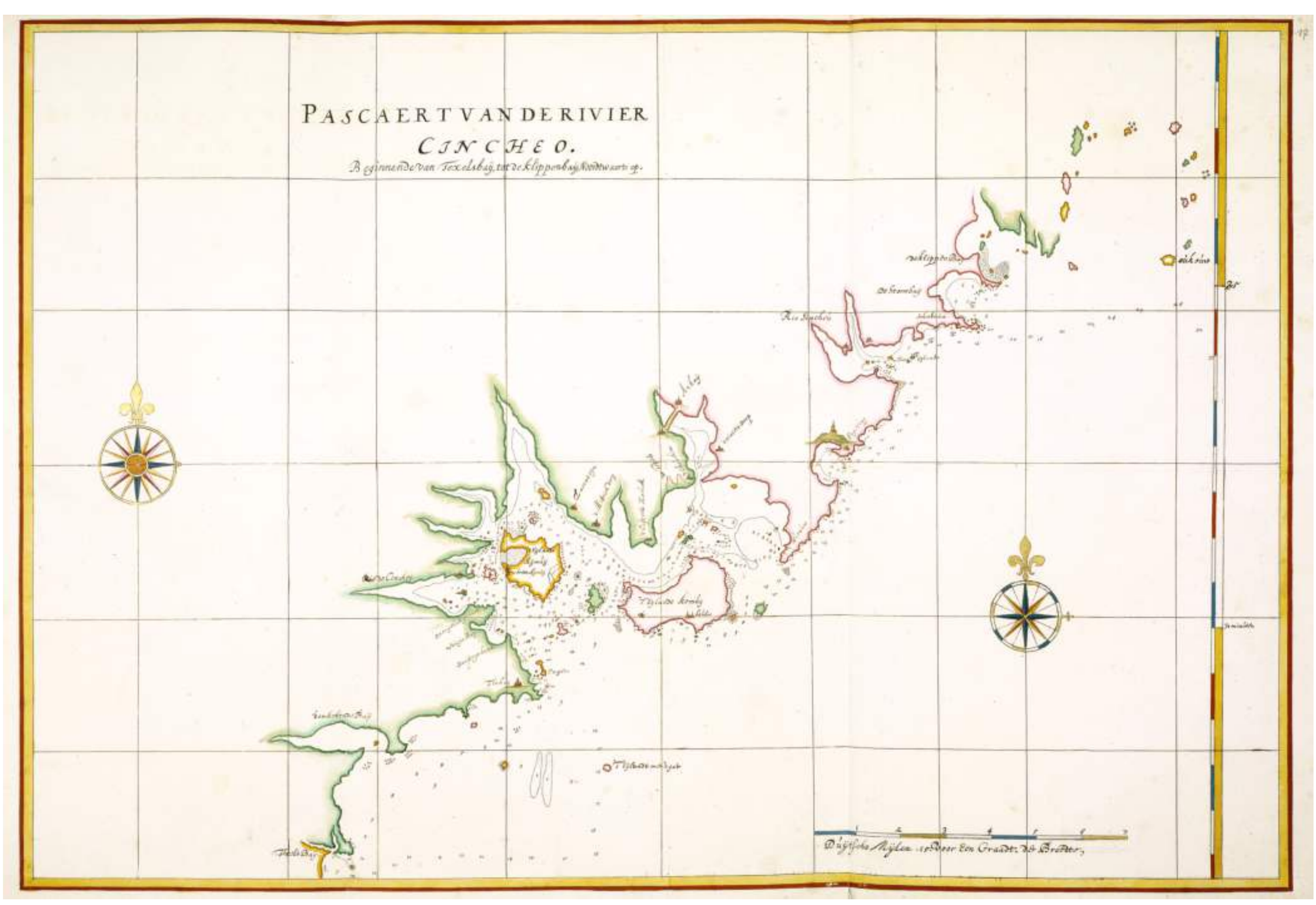
PASCAERT VAN DE RIVIER
CINCHEO.
Beginnende van Texel sbaij, tot de Klippen baij Noordtwaerts op.
Duytsche Mijlen 15 Over Een Graedt. 60 Breeder.

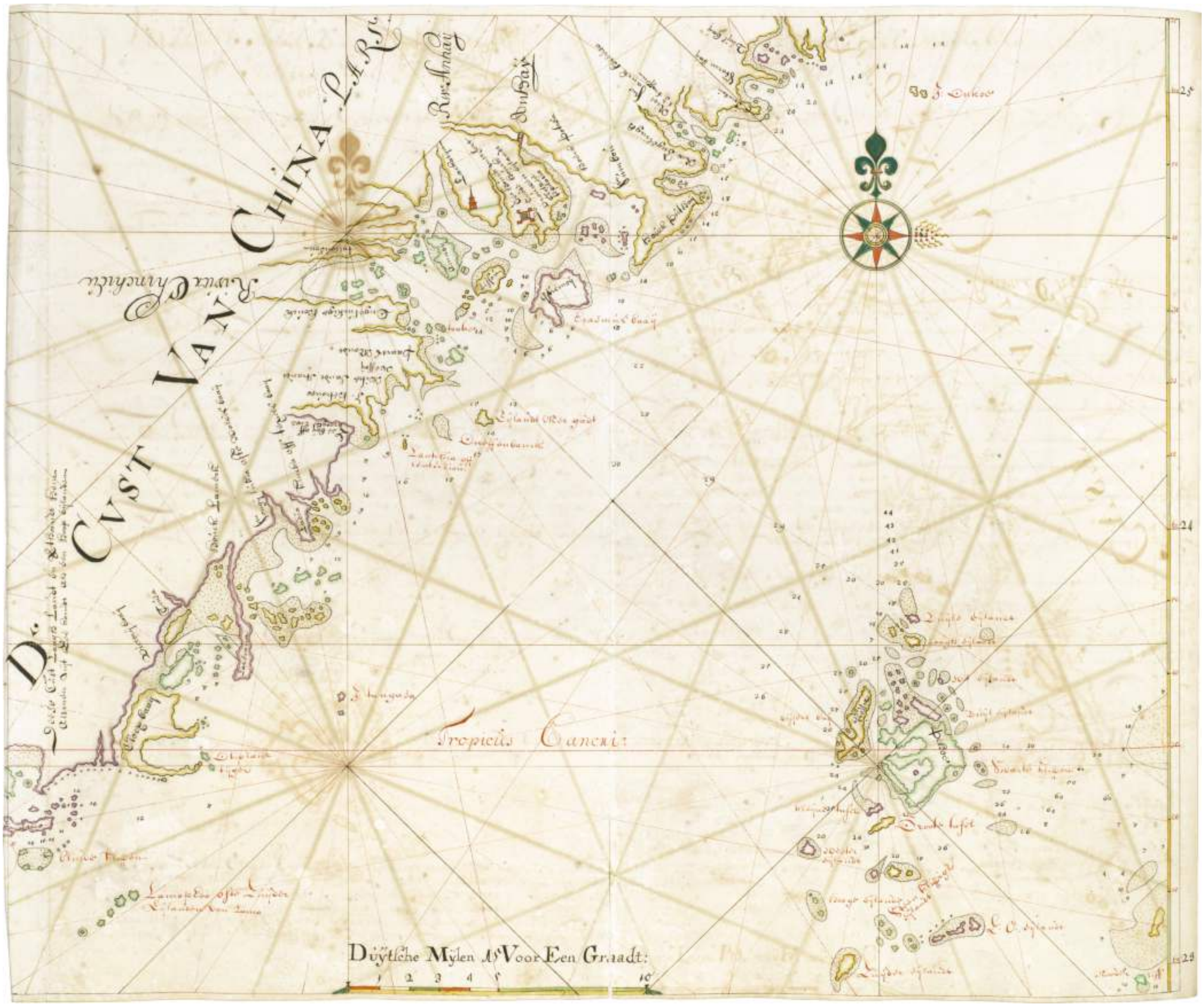

blad 190 boven / sheet 190 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:12.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Afteeckeninghe, van de custe / China. / Beginnende van 't Eijlandt Lame, tot de Storm Baij, Noordtwaerts.

Depiction, of the coast / of China. / Beginning from Lantau Island, Northward, to Shanxiazhen Bay.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 55 x 86,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 55 x 86.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

blad 190 onder / sheet 190 below:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:17.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Pascaert van de rivier / Cincheo. / Beginnende van Texelsbaij, tot de klippenbaij, Noordtwaerts op.

Chart of / Xiamen Bay. / Beginning from Jiangjun Bay, Northward, to Meizhou Bay.

Schaalstok van 7 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt. der Breedte = [ca. 1 : 267.300].
Scale-bar of *7 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt. der Breedte* = [approximately 1 : 267,300].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 79 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53.5 x 79 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De kaarten van Johannes Vingboons in de Atlas Blaeu-Van der Hem uit ca. 1665-1670 op blad 190, boven een overzicht van de zuidoostkust van China met Straat Formosa en onder een detailkaart van de Baai van Amoy of Xiamen, zijn speciaal met betrekking tot de kustgedeelten en eilanden in de wijde omtrek van Coxinga's steunpunt Amoy opvallend nauwkeurig. Zelfs de eerder genoemde zeemansgids in het Maritiem Museum Rotterdam, die in dezelfde tijd in Batavia samengesteld werd op basis van gegevens uit tientallen reguliere reizen en gerichte verkenningen in dit zeegebied, is hier duidelijk minder betrouwbaar, zoals een vergelijking tussen Vingboons' onderste kaart en de overeenkomstige kaart no. 5 uit die gids op blad 191 laat zien. Een goede verklaring is hiervoor niet te geven; zowel Vingboons, via zijn connecties met vader en zoon Joan Blaeu, als ook de Bataviase kaartenmakers moeten omstreeks 1665 immers toegang hebben gehad tot de meest recente, 'geheime' kaartgegevens uit de toen net afgesloten vlootexpedities aan de Chinese kust onder admiraal Balthasar Bort.

The charts by Johannes Vingboons in the Blaeu-Van der Hem Atlas from about 1665-1670 on sheet 190, above an overview of the south-east coast of China with the Taiwan Strait, and below a detail map of Amoy or Xiamen Bay, are remarkably accurate, with particular reference to the parts of the coast and islands within the wider surroundings of Coxinga's base at Amoy. Even the seaman's guide in the Maritime Museum at Rotterdam mentioned earlier, which was compiled at the same time in Batavia on the basis of many regular voyages and specific reconnaissances in this area of sea, is here clearly less reliable, as a comparison between Vingboons's lower map and the corresponding chart no. 5 from the guide on sheet 191 shows. A proper explanation for this cannot be given – both Vingboons, through his connection with father and son Joan Blaeu, and the map-makers in Batavia in around 1665 must have had access to the most recent, 'secret' data from the naval expeditions to the coast of China under Admiral Balthasar Bort that had just been completed.

blad / sheet 191:

Maritiem Museum Rotterdam, Atlas 82 kaart / map 5.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China met de Baai van Amoy en de Pescadores].

[Chart of a part of the south-east coast of China with Xiamen Bay and the Pescadores].

Schaalstok van 10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 556.900].
Scale-bar of *10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 556,900].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 54 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 54 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

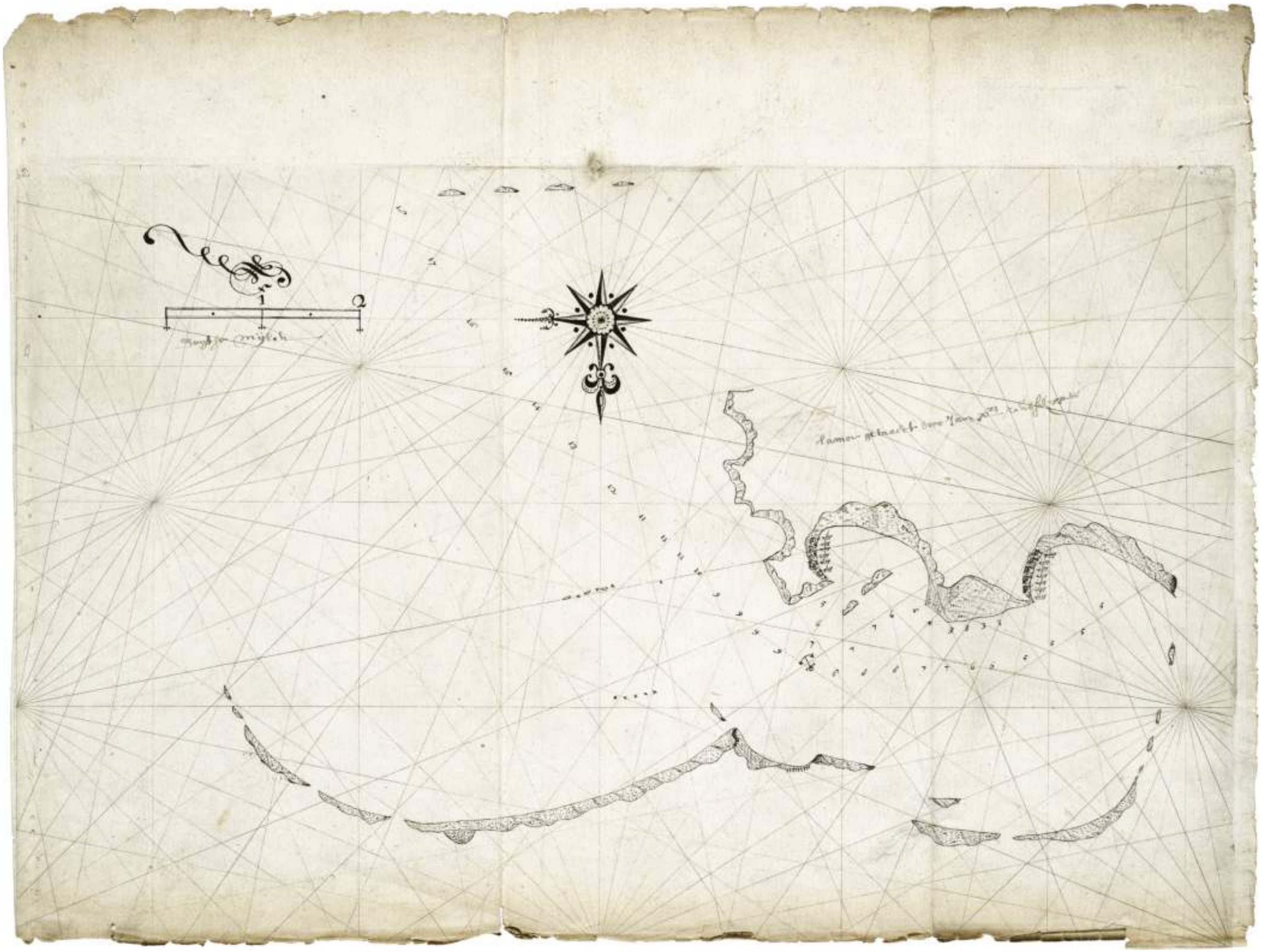

blad / sheet 192:

Nationaal Archief, 4.VEL 280.

Gemaect door Jan Prs reus schipper, [1623] :
Done by Jan Pietersz Reus skipper, [1623] :

[Affteyckeninghe vande ghelegentheyt vant eyland Lamoo: Aende cust van China gheleghen].

[Depiction of the situation of the island of Nan'ao: located On the coast of China].

Schaalstok van 2 Duytse Mijlen = [ca. 1 : 213.700].
Scale-bar of *2 Duytse Mijlen* =
[approximately 1 : 213,700].

1 kaart : ms op papier, 34 x 45 cm.
1 map : ms on paper, 34 x 45 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verso: Affteyckeninghe vande ghelegentheyt vant eyland Lamoo: Aende cust van China gheleghen.

Verklaringen: [rechtsmidden] een aantekening :
Explanations: [centre right] a note :

Lamoe gemaect door Jan Prs reus schipper.

De drie kaarten op de bladen 192-193 werden in 1623 in Batavia gekopieerd van originele opnemingen door Jan Pietersz Reus, een der schippers in de expeditievloot van Cornelis Reijersz naar Macao en de Pescadores in 1622. De aantekening 'Lamoe gemaect door Jan Prs Reus' in de kaart op blad 192 en de overeenkomstige notities in de twee andere kaarten zijn waarschijnlijk van de anonieme kaartenmaker in Batavia, die door Zandvliet in *Mapping for Money* onder voorbehoud is geïdentificeerd als de equipagemeester Pieter Cornelisz of een van diens medewerkers. Jan Pietersz Reus, afkomstig uit Grootebroek in West-Friesland, voer eind 1618 van Hoorn uit met Willem IJsbrantsz Bontekoe op diens beroemd geworden vierde reis naar de Oost en kwam pas in 1625 weer terug in de Republiek. In 1624 was hij gedurende korte tijd equipagemeester in de nieuwe vestiging in Taiwan. De kaarten, waarvan de titels zijn overgenomen van de aantekeningen van – vermoedelijk – de kaartenmaker in Batavia op verso, tonen verkenningen van drie baaien c.q. ankerplaatsen aan de zuidoostkust van China: op blad 192 aan de noordzijde van het eiland Nan'ao (Nan'ao Dao) nabij Shantou, op blad 193 boven de iets noordelijker gelegen baai van Dongshan (Dongshan Wan), en op blad 193 onder een deel van de veel grotere baai van Amoy (Xiamen). Eind 1623 werden de in Batavia gemaakte versies van Reus' kaarten, tezamen met nog twee andere van de stuurman Moses Claesz Comans (bladen 208 en 224), naar patria gezonden.

The three maps on sheets 192-193 were copied in Batavia from original observations by Jan Pietersz Reus, one of the skippers in the expeditionary fleet of Cornelis Reijersz to Macau and the Pescadores in 1622. The note *Lamoe gemaect door Jan Prs Reus* on the map on sheet 192, and the corresponding notes on the two other maps, are probably from the anonymous map-maker in Batavia, whom Zandvliet in *Mapping for Money* with some reservations identifies as the quartermaster Pieter Cornelisz or one of his associates. Jan Pietersz Reus, who came from Grootebroek in West-Friesland, sailed from Hoorn in 1618 with Willem IJsbrantsz Bontekoe on his famous fourth voyage to the East, and only returned to the Republic in 1625. For a short time in 1624 he was quartermaster in the new establishment in Taiwan. The maps, the titles of which have been adopted from the notes of – presumably – the map-maker in Batavia on the reverse, show reconnaissances of three bays or anchorages on the south-east coast of China: on sheet 192 on the northern side of the island of Nan'ao (Nan'ao Dao) near Shantou, on sheet 193 above a part of the more northerly bay of Dongshan (Dongshan Wan), and on sheet 193 below a part of the much larger bay of Amoy (Xiamen). At the end of 1623 the versions of Reus's maps made in Batavia, together with two more by the helmsman Moses Claesz Comans (sheets 208 and 224), were sent to the home country.

blad 193 boven / sheet 193 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 282.

Jan Prs Reus, [1623] :
Jan Pietersz Reus, [1623] :

[Affteyckeninghe vande bahie van Hautansauw gheleghen tusschen Lamoo ende de Riviere van Cincheo opde custe van China].

[Depiction of the Dongshan Bay located between Nan'ao and Amaoy Bay on the coast of China].

Schaalstok van 2 Duijtse Mijlen = [ca. 1 : 124.000].
Scale-bar of *2 Duijtse Mijlen* =
[approximately 1 : 124,000].

1 kaart : ms op papier, 33,5 x 47,5 cm.
1 map : ms on paper, 33.5 x 47.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verso: Affteyckeninghe vande bahie van Hautansauw gheleghen tusschen Lamoo ende de Riviere van Cincheo opde custe van China.

Verklaringen: [rechtsmidden] een aantekening :
Explanations: [centre right] a note :

De baij van hautansouw, gelegen tusschen Lamo, ende rivier van Chincheo. Jan Prs. Reus.

blad 193 onder / sheet 193 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 281.

Jan Pietersz Reus, [1623] :

[Affteyckeninghe vande Riviere van Cincheo Aende custe van China].

[Depiction of Amoy Bay On the coast of China].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 33,5 x 45,5 cm.
1 map : ms on paper, 33.5 x 45.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verso: Affteyckeninghe vande Riviere van Cincheo Aende custe van China.

Verklaringen: [linksboven] een aantekening :
Explanations: [upper left] a note :

De rivier van Chincheo gelegen op de hoochte van 24 graden 15 minuten Noordelycker breete. Jan Pietersz Reus.

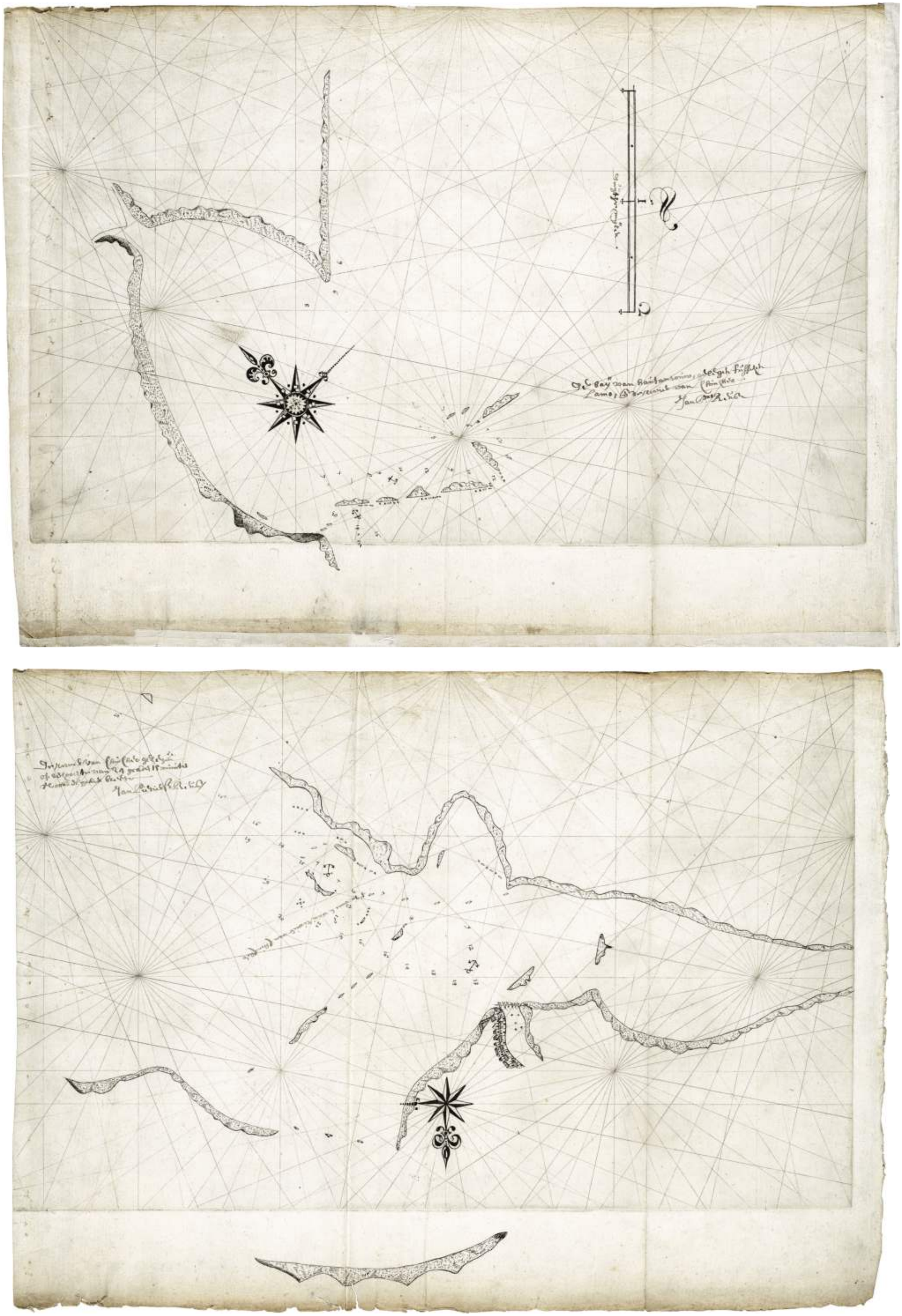

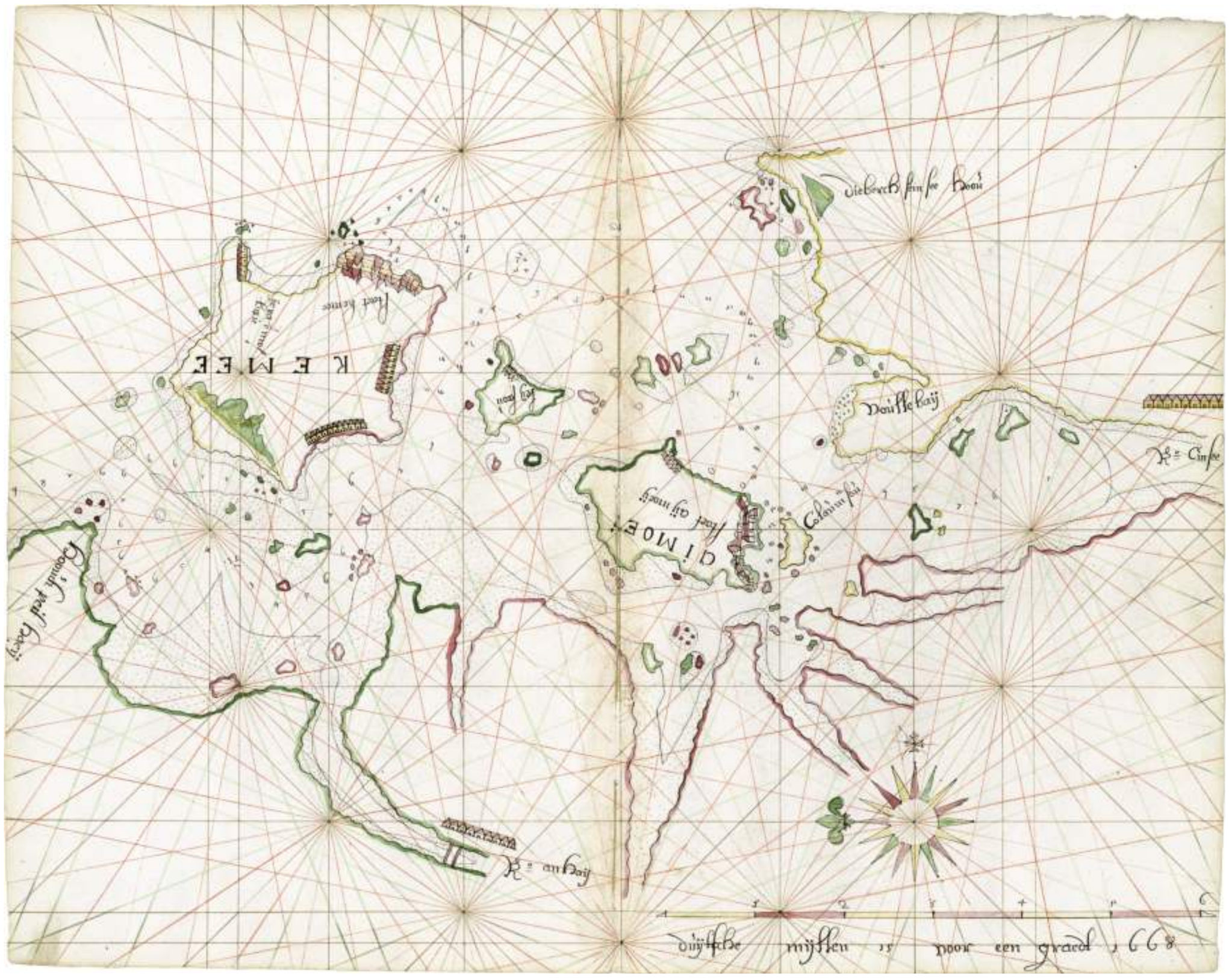

blad 194 boven / sheet 194 above:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map 5
[= 4.VELH 135].

[Michiel Gerritsz Boos], 1668 :

[Kaart van de baai van Amoy].

[Chart of Xiamen Bay].

Schaalstok van 6 duijtsche mijllen 15 voor een graedt = [ca. 1 : 226.800].
Scale-bar of *6 duijtsche mijllen 15 voor een graedt* = [approximately 1 : 226,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 45 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 45 cm.

Oriëntatie: het noorden is links [onder].
Orientation: north is left [below].

De kaart van de baai van Amoy op blad 194 boven maakt deel uit van een serie die in de jaren 1662-1669 werd vervaardigd door de stuurman Michiel Gerritsz Boos en opgenomen in het journaal dat hij gedurende zijn verblijf in de Oost in deze periode bijhield op de schepen *Maarsseveen*, *Naerden*, *Vlaerdingen*, *Nieuwenhove*, *Durgerdam*, *Diemermeer* en *Nuissenberg*. Boos deed in 1663-1664 op de *Vlaerdingen* (het latere vlaggeschip tijdens de uitreis van het gezantschap van Pieter van Hoorn naar Peking, zie blad 172) in het kader van admiraal Borts vlootexpedities verscheidene plaatsen op de Chinese kust aan. Naast het hier gereproduceerde kaartblad, oorspronkelijk getekend in november 1663 maar in de eindversie gedateerd 1668, zijn van deze reis uit zijn journaal ook kaarten van verder noordwaarts gelegen kustgebieden opgenomen (bladen 196, 197), van de Pescadores (blad 210) en van delen van de kust van Taiwan (blad 234). De oriëntatie op Boos' kaart van de baai van Amoy, die in vergelijking met sommige andere uit dezelfde tijd (zie blad 190 onder) overigens niet erg nauwkeurig is getekend, is foutief aangegeven: het noorden is hier niet links maar onder.

The chart of Amoy Bay on sheet 194 above is part of a series made in the years 1662-1669 by the helmsman Michiel Gerritsz Boos and included in the journal that he kept during his stay in the East in this period on the ships *Maarsseveen*, *Naerden*, *Vlaerdingen*, *Niewenhove*, *Durgerdam*, *Diemermeer* and *Nuissenberg*. Boos visited various parts of the coast of China on board the *Vlaerdingen* (the later flagship during the voyage out of the embassy of Pieter van Hoorn to Peking, see sheet 172) during Admiral Bort's expeditions to these waters in 1663-1664. As well as the sheet from his journal reproduced here, which was originally drawn in November 1663 but dated 1668 in its final version, this atlas also contains his charts of the areas of coast located further north (sheets 196, 197), of the Pescadores (sheet 210) and parts of the coast of Taiwan (sheet 234). The orientation on Boos's map of the bay of Amoy, which in comparison with some others from the same period (see sheet 190 below) is not drawn very accurately, is indicated wrongly: north is not left but below.

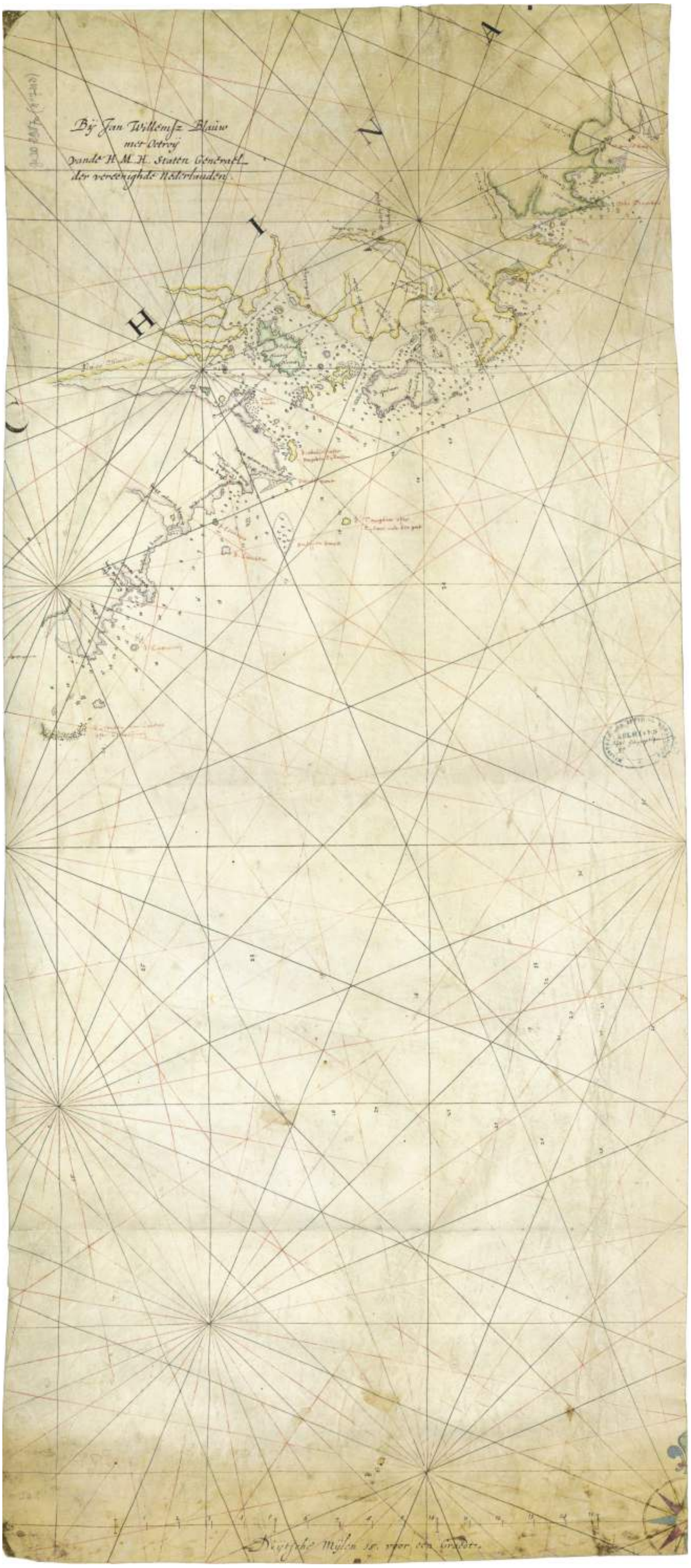

blad 194 onder / sheet 194 below:

Bibliothèque national de France, DCP SH 18 pf. 179 div. 15 p. 5.

Made By John Thornton at the Signe of the Platt in ye Minories, Anno 1699 :
Gemaakt Door John Thornton *at the Signe of the Platt in ye Minories*, Anno 1699 :

[Kaart van de baai van Amoy].

[Chart of Xiamen Bay].

Schaalstok van *10 Myles* = [ca. 1 : 114.000].
Scale-bar of 10 Myles = [approximately 1 : 114,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 78 x 60 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 78 x 60 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Zoals op blad 57 is uiteengezet, steunden de Franse en Engelse cartografie met betrekking tot Azië in de zeventiende en vroege achttiende eeuw sterk op Nederlandse voorbeelden, dus op kaarten direct of indirect gerelateerd aan de activiteiten van de VOC in de Oost. Nieuwe cartografische informatie werd door de Compagnie steeds zo goed mogelijk geheim gehouden, al was het natuurlijk onvermijdelijk dat deze na verloop van tijd ook de buitenlandse concurrenten bereikte. Niettemin behielden de compagnies kaartenmakers speciaal ten aanzien van Japan, China en delen van de Indische Archipel, waartoe de andere Europese handelsondernemingen aanvankelijk geen of in mindere mate toegang hadden, lange tijd een opmerkelijke voorsprong. Een voorbeeld is deze weergave van een deel van de baai van Amoy door de 'official hydrographer' van de EIC John Thornton uit 1699 op blad 194 onder, die in topografische betrouwbaarheid en gedetailleerdheid ver achterblijft bij Nederlandse kaarten van dit gebied uit de tweede helft van de zeventiende eeuw. De vermelding van een 'English Fictory' op het eiland Amoy heeft betrekking op de bescheiden handelspost via welke de EIC hier na 1684 mocht opereren. Vanaf 1699 ging echter vrijwel alle Britse handel met China via Kanton en werd Amoy in de resterende jaren tot 1715, toen Kanton door de Chinese autoriteiten werd aangewezen als enige haven toegankelijk voor westerse handelaren, nog slechts bij gelegenheid aangedaan door EIC-schepen.

As was explained on sheet 57, in the seventeenth and early eighteenth centuries French and English cartography with regard to Asia was heavily dependent on Dutch models, hence on maps that were directly or indirectly connected with the activities of the VOC in the East. The Company always kept new cartographic information secret as much as possible, although it was naturally unavoidable that in the course of time it also reached their foreign competitors. Nevertheless, in particular with regard to Japan, China and parts of the Malay Archipelago, to which the other European trading companies initially had no or little access, the Company's map-makers maintained a remarkable advantage for a long time. An example is this depiction of a part of Amoy Bay from 1699 by John Thornton, 'official hydrographer' to the EIC, on sheet 194 below, which in topographical reliability and detail lagged far behind the Dutch maps of this area from the second half of the seventeenth century. The mention of an *English Fictory* (Factory) on the island of Amoy relates to the modest trading post through which the EIC was allowed to operate here after 1684. From 1699, however, almost all the British trade with China went via Canton, and in the remaining years up to 1715, when the Chinese authorities designated Canton as the sole port accessible for Western traders, EIC ships visited Amoy only occasionally.

blad / sheet 195:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7212B.

Bij Jan Willemsz Blauw met Octroij vande H: M: H: Staten Generael der vereenighde Nederlanden, [1645-1655] :
By Joan Willemsz Blaeu by Charter of the Lofty Gentlemen Members of the States General of the United Netherlands, [1645-1655] :

[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China met de baai van Amoy].

[Chart of a part of the south-east coast of China with Xiamen Bay].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graedt = [ca. 1 : 389.900].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graedt* = [approximately 1 : 389,900].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 83,5 x 36,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 83.5 x 36.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter afsluiting van de kaarten van de 'Rivier van Cincheo', zoals de baai van Amoy met de daarin uitmondende rivieren Xi Xi en Jiulong Jiang en de eilanden Amoy (Xiamen) en Quemoy (Jinmen) door de compagniescartografen indertijd werd aangeduid, is op blad 195 een iets oudere weergave door Joan Blaeu I uit de collectie van de Bibliothèque nationale de France gereproduceerd. De vorm van de kaart en de half afgesneden kompasroos doen vermoeden dat deze oorspronkelijk nog een rechter helft met de Pescadores en de zuidwestkust van Taiwan omvatte.

To conclude the maps of the *Rivier van Cincheo*, as Amoy Bay with the rivers Xi Xi and Jiulong Jiang flowing into it and the islands of Amoy (Xiamen) and Quemoy (Jinmen) were combinedly called by Company cartographers at that time, on sheet 195 a somewhat older depiction by Joan Blaeu I from the collection of the *Bibliothèque nationale de France* is reproduced. The shape of the map and the half cut-off compass rose lead to the assumption that it originally included a right-hand side with the Pescadores and the south-west coast of Taiwan.

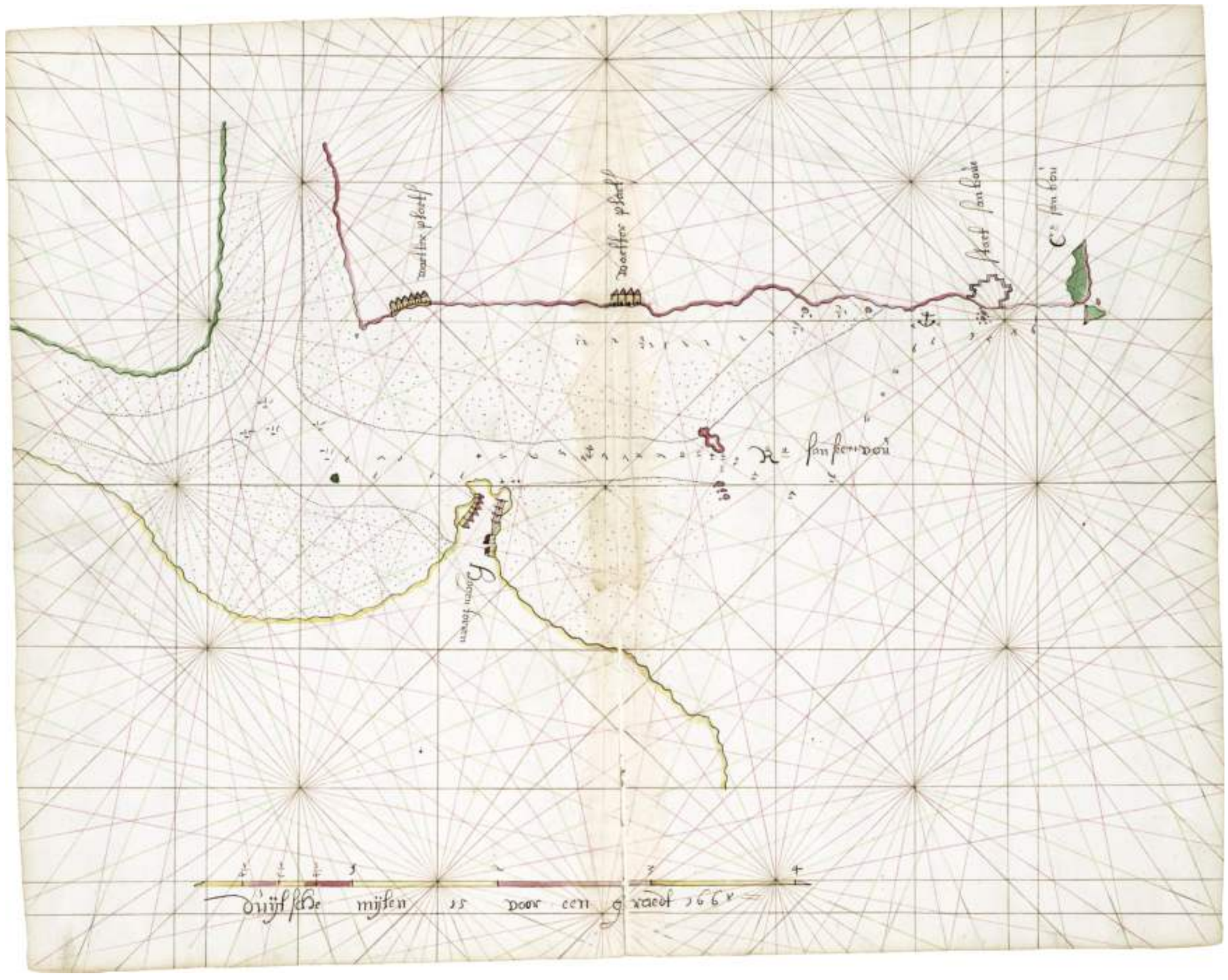
Martinx pfort
Martinx pfort
Fort St Thomé
C. de St. Jacq.
Fort St Jacq.
Duijtsche mijlen 15 door een graet

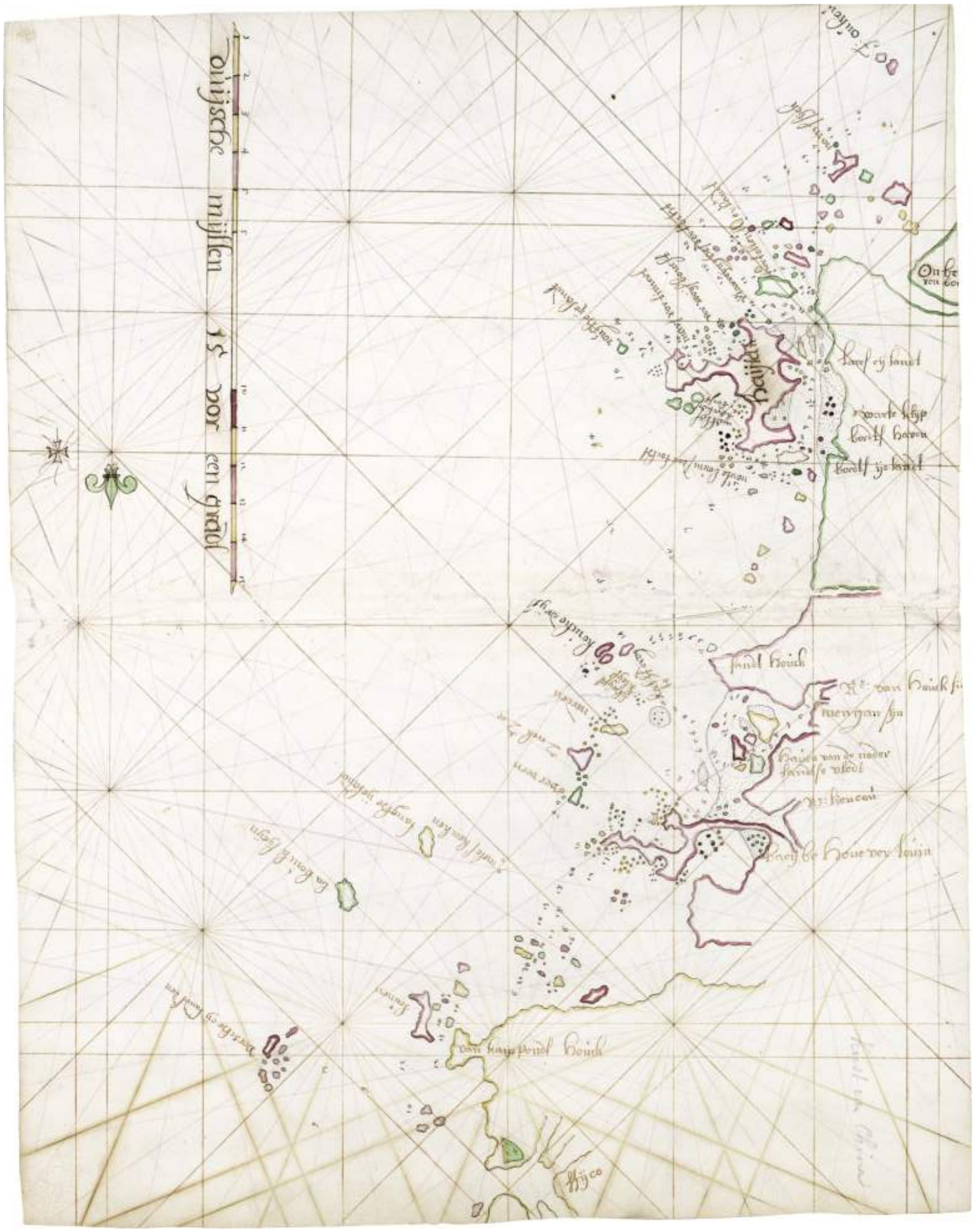

blad 196 boven / sheet 196 above:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map 4 [= 4.VELH 134].

[Michiel Gerritsz Boos], 1668 :

[Kaart van de baai van Quanzhou].

[Chart of Quanzhou Bay].

Schaalstok van 4 duijtsche mijlen 15 voor een graedt = [ca. 1 : 135.600].
Scale-bar of *4 duijtsche mijlen 15 voor een graedt* = [approximately 1 : 135,600].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 45 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 45 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Michiel Gerritsz Boos' kaart van de 'Rivier Sanseevou' uit 1668 (oorspronkelijk oktober 1663) op blad 196 boven geeft een ruwe opneming van de baai van Quanzhou (Tsjuantsjou) weer, ca. 75 kilometer noordoostelijk van Amoy. De 'Stadt Sanhoue'aan de noordzijde van de baai is Chongwu, met iets verder oostelijk de gelijknamige kaap. Van veel grotere betekenis voor de Compagnie was het 150 kilometer verder noordwaarts gelegen 'Hocksieuw', Fuzhou, de hoofdstad en voornaamste haven van de provincie Fujian, waar tussen 1662 en 1681 op min of meer reguliere basis een handelsloge was gevestigd. De kaart van Boos op blad 197, in eerste vorm getekend in augustus of september 1663, bedekt het kustgedeelte ten noorden en zuiden van Fuzhou, tussen het eiland Haitan en 'Van kampens Houck', de kaap Shi Jiao. De Chinese aquareltekening met toegevoegd Nederlands opschrift op blad 196 onder, uit de collectie van het Rijksmuseum Amsterdam, is een zeldzame 17de-eeuwse afbeelding van de stad Fuzhou en directe omgeving in vogelvluchtperspectief, waarin geheel rechts op de rivier een compagniesschip is te herkennen.

Michiel Gerritsz Boos's chart of the 'Rivier Sanseevou' from 1668 (originally drawn in October 1663) shows a rough survey of the bay of Quanzhou, about 75 kilometres to the north-east of Amoy. The *Stadt Sanhoue* on the northern side of the bay is the city of Chongwu, with a little further to the east the cape of the same name. Of much greater importance for the Company was *Hocksieuw*, Fuzhou, the capital and main port of the province of Fujian 150 kilometres further northwards, where between 1662 and 1681 a trading post was maintained on a more or less regular basis. The chart by Boos on sheet 197, in its initial version dating from August or September 1663, covers the section of coast to the north and south of Fuzhou, between the island of Haitan and *Van kampens Houck*, the cape of Shi Jiao. The Chinese water-colour drawing with added Dutch caption on sheet 196 below, from the collection of the *Rijksmuseum* in Amsterdam, is a rare 17th-century image of the city of Fuzhou and direct surroundings in bird's-eye perspective, in which on the far right a Company ship can be made out.

blad 196 onder / sheet 196 below:

Rijksmuseum Amsterdam, NG-1988-13.

[Anoniem, 1660-1680] :
[Anonymous, 1660-1680] :

De Stad Hockzieuw / en de stad Nanta.

The City of Fuzhou / and the city of Nanyu.

Tekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 100 x 136 cm.
Pen and brush drawing on paper, coloured, 100 x 136 cm.

bladen / sheets 198-199:

Nationaal Archief, 4.VEL 283.

[Jan Hendriksz Tim, toegeschreven], 1662 :
[Jan Hendriksz Tim, attributed], 1662 :

Reede en haven, voor de Hocksiuwse Rivier [...].

Roadstead and anchorage, at the River of Fuzhou [...].

Schaalstok van 2 Duijtsche Mijlen, vijfthien, voor een Graedt = [ca. 1 : 57.000].
Scale-bar of *2 Duijtsche Mijlen, vijfthien, voor een Graedt* = [approximately 1 : 57,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 79,5 x 95 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 79.5 x 95 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verso: Hocksieus Rivier &:a N:o 21.

(vervolg op pag. 198 / continued on p. 198)

(vervolg van pag. 197 / continued from p. 197)

Verklaringen: [midden boven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [above centre] a description, in continuation of the title :

Leggende op 26-15 Noorder Breedte. 't water valt hier / 12 a 14 voet op ende neer, en is met vol of nieuwe Maen / ten 10 u:en 30 m:t op 't hooghst, soo dat de gestelde dieptens met / laegh water Beteeckenen.

[linksboven] een legenda bij de letters A t/m O :
[upper left] a key to the letters A to O :

Verklaringh der Letteren.
A. De stad Sotia bij de Tartaren ten deele verdistrueert is met een Muer van vaste harde steen omtrocken, in sijn geheel gebleven en van Cockzijns volck weder in Possessie genomen, die op d'onse haer aencomst, daer uijt verdreven zijn.
B. 20 Joncken waer van 14 verbrant, en 6 opgebracht zijn.
C. D'Jachten Naerden, Domburch, Overveen, de Zeehont, en Anckeveen, die eerst in de Baij quamen, wanneer sij de Joncken ende Stadt veroverde.
D. 'T Fluijtje Terboede bezuijden de Baij, om te vernemen hoe 't daer gelegen was.
E. De Fluijtjens Loenen, ende Breuckelen, verscheenen 's namiddachs den 10:en Augusti, nevens voors: Terboede, wanneer den vijandt overwonnen was mede inde Baij.
F. Zirckzee en Hoogelande zijn daegs daer aen met den Vice Com:r inde Baij gekomen.
G. De Stadt Onkia bijde Tartaer mede geraseert, en door den vijant weder in besit genomen hebbende mede een hooge Muer van harde steen die ongesonden zijn, daer d'onse 20 vaertuijgen op 't landt verbrande, en 't volk verjoegh.
H. De Stadt Tingkaij van situatie als de 2 boven genoemde van Cockzins volck bewoont, maer op onse komst daer uijt gevlucht hier is een bequame Rede voor Schepen inde Noorder en aend' ander sijde inde Z: Moeson.
I. 'S Vijants Joncken uijt de Baij behoude Goede Fortuijn gevlucht, soo als wij aen de Noordt kant daer in quamen zeijlen en van haer niet en wisten.
K. Meliskercken, en 'T Fluijtje de Vinck die voor Hocksiuw eerst bijde vloot quamen.
L. Alle de 12 Schepen voor Hocksieuw ten Ancker leggende, en daer successive op den 13, 14 en 15 Augusti aengecomen.
M. 7 Stux veroverde Joncken.
N. Vaertuijgen van Hocksiuw die ons met Sinese en Tarterse Mandarijns aen Boort quamen verwelcomen op den 16 Augustij, en oorlof gaven alle de Schepen inde haven te brengen.
O. Een verdistrueerde, ende verlatene Stadt.

De eerste vlootexpeditie tegen Coxinga onder admiraal Balthasar Bort in 1662, na de val van Fort Zeelandia in Taiwan in het begin van dat jaar, was mede bedoeld om het Mantsjoe-bewind door militair vertoon tegen de resterende Zheng-steunpunten op de Chinese zuidoostkust aan de Compagnie te binden en zodoende alsnog toestemming te verkrijgen voor een permanente vestiging in China. Deze anonieme kaart met uitvoerige legenda geeft de gebeurtenissen in de baai van Fuzhou in augustus 1662 weer, toen Borts eskader van twaalf schepen een vloot van twintig Zheng-oorlogsjonken overmeesterde bij de stad Dinghai onderaan, 'Tingkaij'); deze was toen met enkele andere versterkingen aan de noordkust van de baai nog in handen van Coxinga's strijdkrachten. De vervlochten initialen onder de schaalbalk en het jaartal 1662 zijn wellicht te lezen als een J, H en T, waarmee de kaart mogelijk is toe te schrijven aan de stuurman en kaartenmaker Jan Hendriksz Tim, die in Borts vloot meeging op de *Zeehont* en later onder meer baas-kaartenmaker in Batavia en zelfs gouverneur van Ternate (1686-1689) zou worden. Van de twintig veroverde schepen werden er veertien verbrand, de overige werden overgedragen aan de gouverneur van Fuzhou. Tot een duidelijk resultaat voor de Compagnie leidde deze actie uiteindelijk echter niet; weliswaar kon op bescheiden schaal verder handel gedreven worden via Fuzhou, maar de verhoopte officiële toestemming uit Peking voor een permanente vestiging bleef uit.

The first expeditionary fleet against Coxinga under Admiral Balthasar Bort in 1662, after the fall of Fort Zeelandia in Taiwan at the beginning of that year, was also intended to tie the Manchu regime to the Company by means of a military display against the remaining Zheng bases, and in this way still to obtain permission for a permanent establishment in China. This anonymous map with lengthy legend depicts the events in the bay of Fuzhou in August 1662, when Bort's squadron of twelve ships overpowered a fleet of twenty Zheng war-junks off the town of Dinghai (*Tingkaij*) at the bottom; this place was then, with several other forts on the north coast of the bay, still in the hands of Coxinga's forces. The entwined initials under the scale-bar and the year 1662 are perhaps to be read as a J, H and T, so that the map can possibly be attributed to the helmsman and map-maker Jan Hendriksz Tim, who went along on the *Zeehont* in Bort's fleet and later would become master map-maker in Batavia and ultimately even governor of Ternate (1686-1689). Of the twenty ships captured fourteen were burnt and the rest handed over to the governor of Fuzhou. However, this action did not lead to a clear result for the Company; trade could indeed be carried on through Fuzhou on a small scale, but the official permission from Peking for a permanent settlement failed to materialize.

Reede en haven voor de Rocksinuse Rivier
Leggende op de 19 Noorder Breedte. t Water valt hier
12 à 14 voet op ende noor en is met vol of meuwe Maen
ten wie 30 mi op t Boeghien, soo dat de grootste Lichtens met
Lasse Water Bekeedenen.

Ralph Cruger

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

Dijcke Mollen, gestaen voor den Graaf.

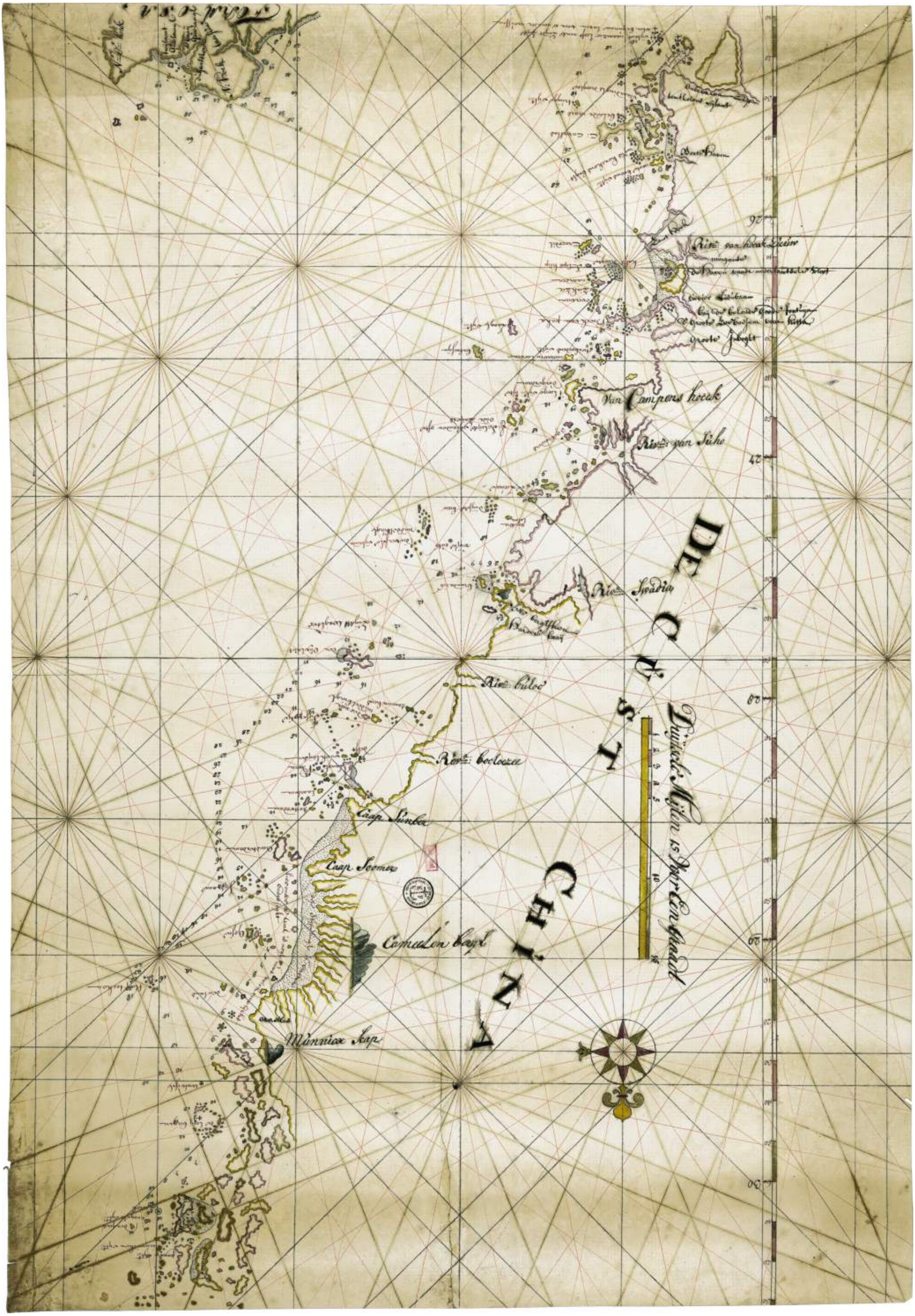
Van Campens hoeck
Riv.e van Sûho
Riv.e Swadin
Riv.e Bulloc
Riv.e: Boeloezee
Caap Simbe
Caap Soomee
Camadon bayt
Manniace Kap
DE CHINTS
Duytsche Mijlen is 360 een Graet

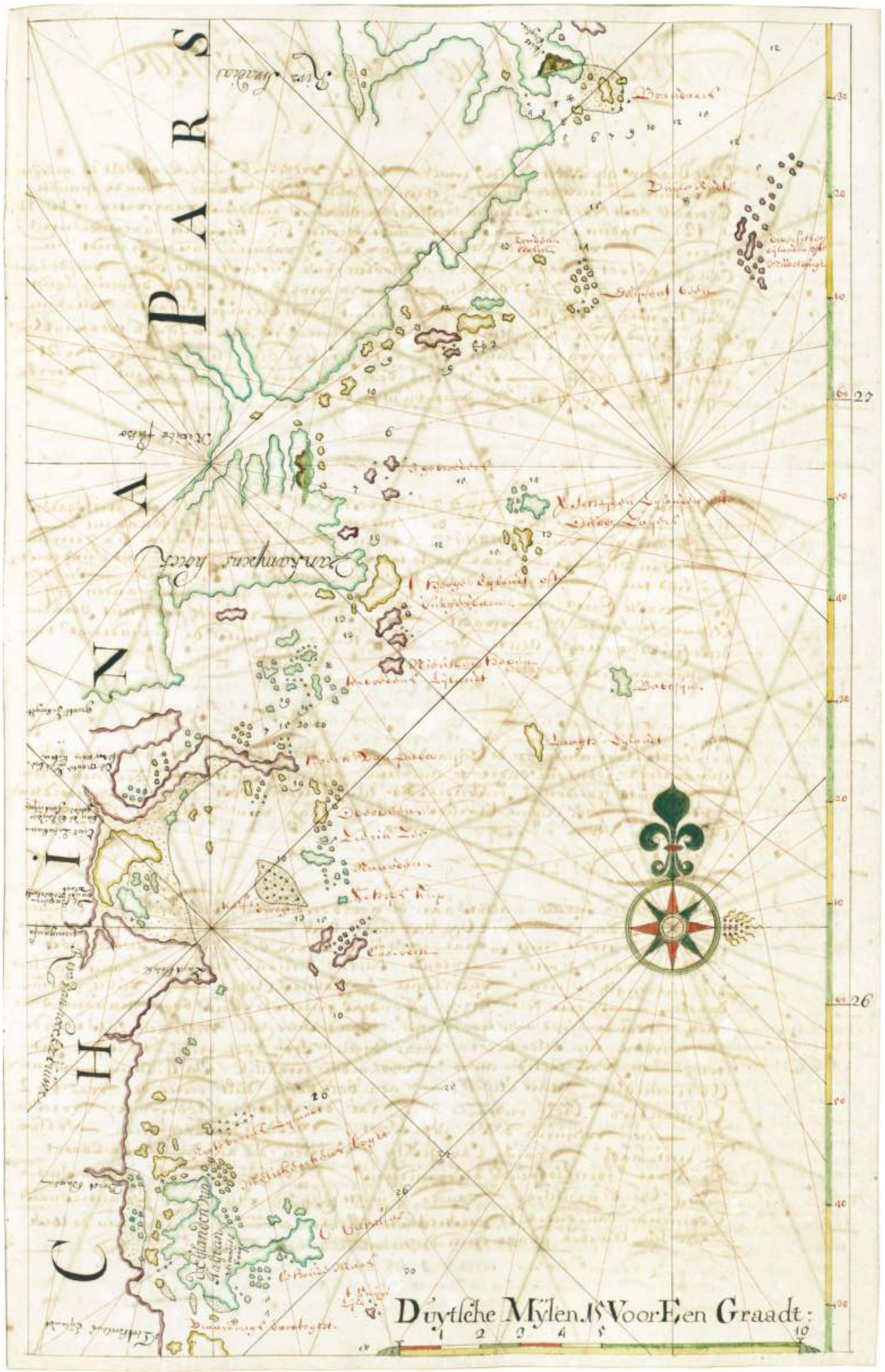

blad / sheet 200:

Bibliothèque national de France, DCP SH 18 pf. 179 div. 3 p. 4.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en de Zhoushan-eilanden].

[Chart of a part of the south-east coast of China from the Island of Haitan to the Zhoushan Islands].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 600.600].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 600,600].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 100,5 x 69 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 100.5 x 69 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

De kaart op blad 200 biedt een overzicht van de zuidoostkust van China tussen de Haitan-eilanden (Haitan Dao) in het zuiden tot de Zhoushan-eilanden (Zhoushan Qundao) in het noorden. Deze laatste, aan de zuidzijde van de baai van Hangzhou, waren indertijd bij de VOC-kaartenmakers bekend als de Overveens Eilanden, naar het jacht *Overveen* dat in 1664 deelnam aan de derde vlootexpeditie naar China en Kelang onder Balthasar Bort. Deze naam wordt nog niet vermeld op de kaart, maar de aanduiding van 'de Haven van de Nederlantsche vloot' bij Fuzhou wijst wel op een datering en herkomst in samenhang met Borts eerdere optreden in deze wateren. Het zuidelijke deel van deze kaart komt vergaand overeen met die op blad 201, kaart no. 7 in de zeemansgids van de Indische Noord in het Maritiem Museum Rotterdam, die met zekerheid samengesteld is in de jaren 1664-1665; deze is hier echter in omgekeerde oriëntatie gereproduceerd, met het noorden boven. Het aansluitende noordelijke kustgedeelte van de 'Rivier Swadia' (Shacheng Gang, nabij de stad Fuding) tot de Zhoushan-eilanden wordt bedekt door kaart no. 8 in de genoemde gids, hier afgebeeld op blad 202. Deze beide kaarten zijn in de reproductie weer een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

The chart on sheet 200 offers an overview of the south-east coast of China between the Haitan Islands (Haitan Dao) in the south to the Zhoushan Islands (Zhoushan Qundao) in the north. The latter, on the southern side of the bay of Hangzhou, were at that time known to the VOC map-makers as the *Overveens Eilanden*, after the yacht *Overveen* that took part in the third expeditionary fleet to China and Chilung under Balthasar Bort in 1664. This name is not yet mentioned on the map, but the reference to *de Haven van de Nederlantsche vloot* (the Harbour of the Dutch fleet) at Fuzhou does point to a dating and origin associated with Bort's earlier actions in these waters. The southern part of this map corresponds to a large extent with the one on sheet 201, chart no. 7 in the seaman's guide to the Indies' North in the Maritime Museum in Rotterdam, which was definitely compiled in the years 1664-1665; however, this is reproduced here in reverse orientation, with north at the top. The adjoining northern section of coast from the *Rivier Swadia* (Shacheng Gang, near the town of Fuding) to the Zhoushan Islands is covered by chart no. 8 in the guide, here shown on sheet 202. Both these maps in the reproduction have again been turned 90 degrees, with north at the top.

blad / sheet 201:

Maritiem Museum Rotterdam, Atlas 82 kaart / map 7.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en de 'Rivier Swadia'].

[Chart of a part of the south-east coast of China from the Island of Haitan to Shacheng Gang].

Schaalstok van 10 Duytsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 394.000].
Scale-bar of *10 Duytsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 394,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 64 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 64 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

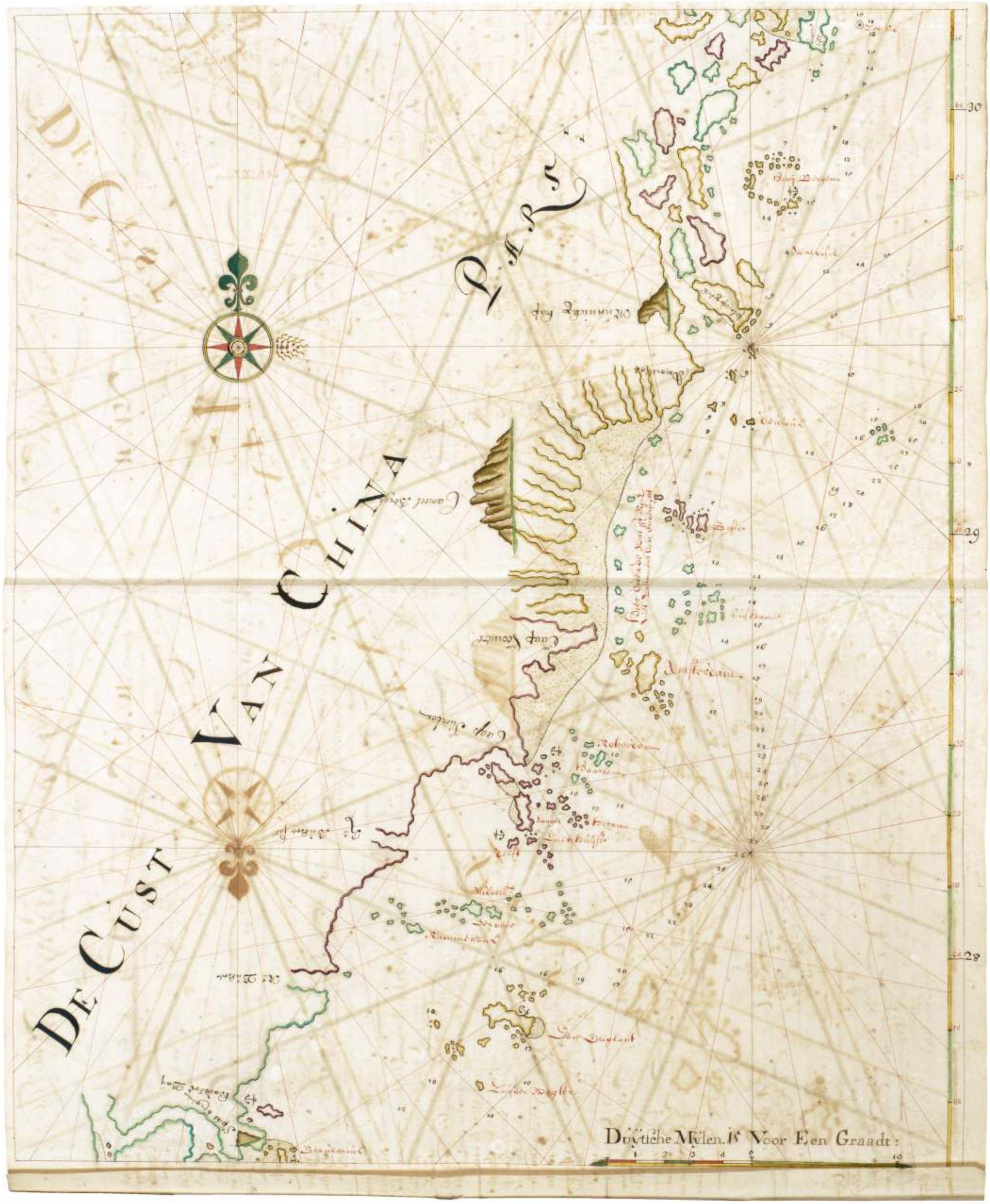
De Cust van China
Duytsche Mylen. 18 Voor Een Graadt:
1 2 3 4 5 10

blad / sheet 202:

Maritiem Museum Rotterdam, Atlas 82 kaart / map 8.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van een deel van de zuidoostkust van China tussen de 'Rivier Swadia' en de Zhoushan-eilanden].

[Chart of a part of the south-east coast of China from Shacheng Gang to the Zhoushan Islands].

Schaalstok van 10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 607.200].
Scale-bar of *10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 607,200].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 54 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 54 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

blad / sheet 203:

Nationaal Archief, 4.VELH 129.

Door Cornelis Vischbee. Anno 1667 :
By Cornelis Vischbee. Anno 1667 :

Ontwerp van de Rievier / voor Hangcheu [...].

Drawing of the River / at Hangzhou [...].

Schaalstok van 700. Roeden = [ca. 1 : 33.200].
Scale-bar of 700. Roeden = [approximately 1 : 33,200].

1 kaart in vogelvluchtperspectief : ms op papier, gekleurd, 71,5 x 52 cm.
1 map in bird's-eye perspective : ms on paper, coloured, 71.5 x 52 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [rechtsonder] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [lower right] a description, in continuation of the title :

Gedaen ter or / dere van d' E: h:r Pieter van Hoorn / Raet Extraordinaris van India ex / pres ambassad:r aen den Keyser van / China, door Cornelis Vischbee / Anno 1667.

De Chinese kusten noordelijk van de 'Overveens Eilanden' (Zhoushan Qundao) zijn in de compagniestijd nauwelijks verkend door Nederlandse zeevaarders en in de VOC-cartografie vormen deze gebieden dan ook steeds een opvallend hiaat. Van de grote, slechts weinig verder naar het noorden gelegen baai van Hangzhou en van de gelijknamige havenstad aan de monding van de Fuchun Jiang bijvoorbeeld, tevens de hoofdstad van de provincie Zhejiang, zijn geen authentieke Nederlandse navigatiekaarten of zelfs maar verkenningen uit de zeventiende en achttiende eeuw bekend. De enige bewaard gebleven manuscriptafbeelding in kaart van deze stad is het aanzicht in vogelvluchtperspectief op blad 203, dat werd getekend naar aanleiding van het oponthoud van een week dat het gezantschap van Pieter van Hoorn hier op de landreis van Fuzhou naar Peking in maart 1667 had. De maker is Cornelis Vischbee, van wie verder weinig bekend is; waarschijnlijk was hij een opvarende van een van de compagniesschepen die bij Fuzhou aanwezig waren toen Van Hoorn en zijn gevolg in november van dat jaar weer in deze haven terug waren. Aan hem worden ook de kaart van de compagniesvestiging op Kelang met omgeving in het noorden van Taiwan op blad 237 boven en de plattegrond van het fort Noord-Holland aldaar op blad 236 onder toegeschreven. Zie ter vergelijking de tekening van Fuzhou door Pieter van Doornik op blad 180.

In the time of the Company the coasts of China to the north of the *Overveens Eilanden* (Zhoushan Qundao) were scarcely explored by Dutch seafarers, and so in the VOC cartography these areas still form a remarkable gap. For example, no authentic Dutch navigation charts or even explorations of the large bay of Hangzhou, located only a little further north, and the port of the same name at the mouth of the Fuchun Jiang, also the capital of the province of Zhejiang, are known from the seventeenth and eighteenth centuries. The sole surviving manuscript depiction of this town is the view in bird's-eye perspective on sheet 203, which was drawn in connection with the delay of a week that Pieter van Hoorn's mission experienced here on the land journey from Fuzhou to Peking in March 1667. The maker is Cornelis Vischbee, of whom little else is known; probably he was a sailor on one of the Company ships that were present at Fuzhou when Van Hoorn and his party were back in this port in November of that year. The map of the Company settlement at Chilung and surroundings in the north of Taiwan on sheet 237 above and the ground-plan of Fort Noord-Holland there on sheet 236 below are also attributed to him. For comparison see the drawing of Fuzhou by Pieter van Doornik on sheet 180.